

ingediend op **909** (2025-2026) – Nr. 1
23 juni 2026 (2025-2026)

Ontwerp van decreet

tot wijziging van het decreet van 3 juni 2022
houdende de verplichting voor bepaalde organisaties
om een uittreksel uit het strafregister
als vermeld in artikel 596, tweede lid,
van het Wetboek van Strafvordering,
te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers,
wat de modaliteiten van de controle betreft

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet van 27 november 2025.....	24
Advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens	29
Advies van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media	36
Advies van de Vlaamse Jeugdraad	43
Voorontwerp van decreet van 6 februari 2026	55
Advies van de Raad van State	60
Advies van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	68
Advies van de Vlaamse Onderwijsraad.....	75
Ontwerp van decreet.....	77

ONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN HET DECREET VAN 3 JUNI 2022 HOUDENDE DE VERPLICHTING VOOR BEPAALDE ORGANISATIES OM EEN UITTREKSEL UIT HET STRAFREGISTER ALS VERMELD IN ARTIKEL 596, TWEEDE LID, VAN HET WETBOEK VAN STRAFVORDERING, TE CONTROLEREN VOOR BEPAALDE NIEUWE MEDEWERKERS, WAT DE MODALITEITEN VAN DE CONTROLE BETREFT

Sinds 1 februari 2023 is het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers, in werking. De voorziene evaluatie van het decreet heeft uitgewezen dat het bestaande decreet op een aantal punten dient aangepast te worden. Met dit ontwerp van decreet worden de aanpassingen, voorgesteld in de evaluatie, doorgevoerd.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers vloeide voort uit de beleidsmatige doelstelling, opgenomen in het Vlaams actieplan ter bestrijding van seksueel geweld, goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 13 oktober 2020 (VR 2020 2310 DOC. 1157/4ter) en de resolutie van 4 juli 2018 betreffende voorstellen voor het versterken van de beleidsdomeinoverschrijdende aanpak tegen grensoverschrijdend gedrag (Parl.St., VI. Parl. 2017-2018, nr. 1629/4). Artikel 6 van dit decreet voorziet in een evaluatie van het decreet één jaar na inwerkingtreding. Naar aanleiding van de resultaten van deze evaluatie dringen zich enkele wijzigingen, vervat in dit ontwerp van decreet, op.

Daarnaast sluit dit ontwerp van decreet aan bij de huidige versie van het voorstel van herschikking van de Richtlijn 2011/93/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 ter bestrijding van seksueel misbruik en seksuele uitbuiting van kinderen en kinderpornografie, en ter vervanging van Kaderbesluit 2004/68/JBZ van de Raad. De richtlijn zal strengere regels opnemen in verband met het opvragen van informatie over strafrechtelijke veroordelingen van personen die in dienst treden en contact zullen hebben met minderjarigen. Het is nog niet beslist of het in de richtlijn zal gaan om een verplichting of een mogelijkheid, welke organisaties hierdoor gevat zullen worden en of het toepassingsgebied beperkt is tot beroepsactiviteiten of ook tot vrijwilligersactiviteiten. De tendens van de huidige versie van het voorstel van herschikking van de richtlijn geeft wel aan dat

er op de controle van strafrechtelijke veroordelingen bij de aanwerving van personen, die rechtstreeks en geregeld contact hebben met minderjarigen, moet worden ingezet. Binnen de Europese Unie wil Vlaanderen dan ook voorloper zijn in de bescherming van minderjarigen en de controle van het uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering uitbreiden. Dit blijkt uit het voornemen van de Vlaamse Regering, opgenomen in het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029, om in de jeugdsector en de armoedesector geen onderscheid meer te maken tussen professionelen en vrijwilligers wat betreft de controle van het uittreksel strafregister, vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering en om in te zetten op een beleidsdomeinoverschrijdend integriteitsbeleid. De beleidsnota 2024-2029 'Jeugd' voorziet in de uitwerking van dit voornemen in OD U.2.1 (p. 32) en de beleidsnota 2024-2029 'Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding' in OD 1.1.2 (p. 86) binnen het beleidsveld 'Opgroeien'.

Naar aanleiding van het voornemen uit het Vlaams Regeerakkoord om de uitzondering voor vrijwilligers in het jeugdwerk te schrappen, werd er het voorbije jaar op regelmatige basis in overleg gegaan met de jeugdsector. Uit deze overlegmomenten bleek de sterke ambitie van het jeugdwerk om op integriteit in te zetten en een constructieve houding om tot een resultaat te komen.

Daarnaast komen de administratieve gevolgen van deze controleverplichting uitgebreid aan bod in zowel het advies van het Horizontaal Overleg Vrijwilligersbeleid, het advieswerk van de Vlaamse jeugdraad en de 'werkgroep verenigingen' binnen het traject Regelrecht. De resultaten van dit traject worden opgenomen in de opvolging en implementatie van dit decreet.

De aanpassingen in dit ontwerp van decreet komen ten slotte tegemoet aan de aanbevelingen van de 'bijzondere commissie voor de evaluatie van de aanpak van seksueel misbruik in de Kerk en in andere gezagsrelaties in het algemeen en van de rol van instellingen en voorzieningen op het terrein van jeugd, welzijn en onderwijs in het bijzonder', opgericht door het Vlaams Parlement.

B. Inhoud

Seksueel grensoverschrijdend gedrag is alomtegenwoordig. De positie waarin minderjarigen zich bevinden ten aanzien van volwassenen die een gezags-, leidende- of vertrouwenspositie hebben maken hen bijzonder kwetsbaar voor seksueel grensoverschrijdend gedrag. De talrijke negatieve gevolgen voor minderjarigen wanneer zij slachtoffer zijn, liggen aan de grondslag van de totstandkoming van het decreet houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers.

De evaluatie van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers bracht enkele pijnpunten binnen het bestaande beleid naar boven. Het grootste deel van de evaluatie bestond uit een bevraging van de organisaties die onder de controleverplichting vallen. De vragenlijst was specifiek

gericht naar medewerkers die de uittreksels uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering controleren. Deze vragenlijst kende in totaal 501 respondenten en peilde naar de gangbare praktijken maar ook naar de eventuele moeilijkheden en verbeterpunten. Hieronder worden de resultaten weergegeven waarvoor wettelijke of decretale aanpassingen nodig zijn.

Er werd respondenten gevraagd naar de bestaande uitzondering voor vrijwilligers binnen het jeugdwerk. Zo'n 60% van de respondenten, over alle sectoren heen, gaf aan de voorkeur te hebben om de controleverplichting ook op de vrijwilligers binnen de jeugdsector van toepassing te maken. De sector Jeugd heeft namelijk in dergelijke uitzondering voorzien binnen het jeugdwerk maar ook binnen de armoedeorganisaties is er een uitzondering voorzien voor 18- tot 30-jarige vrijwilligers. Deze uitzonderingen worden momenteel geregeld in twee besluiten van de Vlaamse Regering. Naar aanleiding van de evaluatie en de adviezen van de betrokken sectoren worden deze uitzonderingen beperkt en wordt in de plaats daarvan een werkbare regeling ingevoerd die ook voor deze sectoren toepasbaar is, met respect voor hun specifieke eigenheid.

Daarnaast lijkt een periodieke controle van het uittreksel voor bestaande medewerkers, los van de nieuwe controle bij gegronde indicatie, voor heel wat respondenten een goede manier van werken.

In de vragenlijst werden de organisaties ook bevraagd over de beschermde doelgroep(en) van de controleverplichting. 63,3% van de respondenten gaf aan ook mensen met een mentale of fysieke beperking beschermd te willen zien door de controleverplichting.

De resultaten van de evaluatie die werd uitgevoerd conform artikel 6 van voornoemd decreet en die werden meegedeeld op 7 juni 2024 aan de Vlaamse Regering, wezen uit dat het bestaande decreet op een aantal punten dient aangepast te worden:

- De bestaande delegatie aan de Vlaamse Regering om uitzonderingen op de controleverplichting toe te staan, wordt beperkt. Zo kan geen enkele vrijwilliger nog van de controleverplichting worden uitgezonderd, behalve wanneer het gaat om vrijwilligers die bij hun aanstelling jonger zijn dan twintig jaar. Voor deze leeftijdsgroep is de kans immers groot dat het uittreksel uit het strafregister, vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, blanco zal zijn, aangezien sancties die ingevolge het decreet van 15 februari 2019 betreffende jeugddelinquentierecht worden opgelegd aan minderjarigen, niet worden vermeld. Op die manier wordt de bescherming van minderjarigen versterkt, terwijl tegelijk rekening wordt gehouden met de specifieke realiteit van sectoren waarin veel jongeren actief zijn. Deze uitzondering op de controleverplichting doet geen afbreuk aan de mogelijkheid die de organisaties behouden om de controle te doen.
- Uit de evaluatie is gebleken dat sommige organisaties het moeilijk hebben met de beoordeling van niet-blanco uittreksels. Daarom wordt in het decreet de mogelijkheid ingeschreven voor de aanstellende organisatie om

de beoordeling van het uittreksel uit het strafregister, als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, uit te besteden aan een derde organisatie, die door de Vlaamse Regering per beleidsdomein of per sector kan worden aangeduid. Daarnaast wordt voorzien in de nodige ondersteuning door de mogelijkheid om advies in te winnen bij een of meerdere derde betrouwbare organisaties, ook door de Vlaamse Regering aangeduid. Deze ondersteuning wordt zowel aan de aanstellende organisatie geboden als aan de derde betrouwbare organisatie aan wie de controle uitbesteed wordt.

- Voor stagiairs dient een meer werkbare oplossing gevonden te worden, dit om stageplaatsen maar ook individuele stagiairs administratief te ontlasten. Onderwijsinstellingen kunnen in de toekomst de controle van het uittreksel uit het strafregister opnemen, dit eenmaal per school- of academiejaar. Voor de onderwijsinstellingen wordt daarom ook een rechtsgrond voorzien met betrekking tot de verwerking van de persoonsgegevens uit het uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering.
- Een periodieke controle om de drie jaar van het uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, voor bestaande medewerkers die wat betreft hun activiteiten reeds onder het toepassingsgebied vielen, zal een bijkomende maatregel vormen in de bescherming van minderjarigen. Naar analogie met de periodieke termijn voorzien in het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters wordt hier ook voor drie jaar gekozen. Voor de medewerkers die werden aangesteld vóór de inwerkingtreding van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers, wordt een overgangsbepaling voorzien.
- Ten slotte wordt ook het opschrift van het decreet beperkt gewijzigd.

Impactanalyse

Impact op kinderen en jongeren - JoKER

Dit ontwerp van decreet heeft als algemene doelstelling om een grotere bescherming te bieden aan kinderen en jongeren tegen grensoverschrijdend gedrag. Door alle vrijwilligers, met uitzondering van de vrijwilligers jonger dan twintig jaar waarvoor een uitzondering kan worden voorzien door de Vlaamse Regering, onder de controleverplichting te laten vallen, zullen enerzijds vrijwilligers een bijkomende administratieve impact ervaren, anderzijds wordt een grotere bescherming geboden aan minderjarigen door in te zetten op het vermijden van potentiële slachtoffers. Dit initiatief komt tegemoet aan het voornemen opgenomen in het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 om in de gehele jeugdsector in te zetten op een integriteitsbeleid en om het afleveren van het uittreksel te verplichten voor medewerkers binnen het jeugdwerk, naar analogie met alle andere sectoren. De delegatie blijft evenwel behouden in die zin dat de Vlaamse Regering kan bepalen

voor welke organisaties of sectoren de controleverplichting niet geldt ten aanzien van vrijwilligers die op het ogenblik van hun aanstelling jonger zijn dan twintig jaar. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan het feit dat het uittreksel uit het strafregister, vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, voor personen jonger dan twintig jaar in de meeste gevallen blanco zal zijn, aangezien sancties die ingevolge het decreet van 15 februari 2019 betreffende jeugddelinquentierecht worden opgelegd aan minderjarigen, niet worden vermeld. Gelet op deze realiteit, en het feit dat in sommige sectoren zoals het jeugdwerk in verhouding tot andere sectoren veel minderjarige vrijwilligers actief zijn, zou men kunnen stellen dat de administratieve belasting voor bijvoorbeeld jeugdwerkorganisaties – waarbij de controle doorgaans zou moeten worden uitgevoerd door jongvolwassenen die zelf als vrijwilliger zijn aangesteld – niet in verhouding staat tot de bijkomende bescherming die hiermee kan worden gerealiseerd. Door de delegatie aan de Vlaamse Regering voor deze specifieke gevallen te behouden, wordt tegemoetgekomen aan het engagement uit het Vlaams Regeerakkoord 2024–2029 om de verantwoordelijkheid met betrekking tot de controleverplichting niet bij jongvolwassenen te leggen en wordt hun maatschappelijk engagement op een proportionele wijze ondersteund.

Het voordeel van het uitbreiden van het toepassingsgebied van de controleverplichting naar alle vrijwilligers, met uitzondering van de vrijwilligers jonger dan twintig jaar waarvoor de Vlaamse Regering een uitzondering kan voorzien, bestaat uit de verruiming van de bescherming van minderjarigen tegen grensoverschrijdend gedrag en misbruik. Dit voordeel weegt duidelijk op tegen het nadeel, met name de bijkomende administratieve last voor organisaties die met vrijwilligers werken, waardoor er gekozen wordt voor dit ontwerp van decreet boven de bestaande situatie. Bovendien moet worden benadrukt dat de administratieve last beperkt zou moeten zijn aangezien de aflevering van de uittreksels in de meeste lokale besturen voornamelijk digitaal verloopt.

De toepassing van dit ontwerp van decreet heeft een positieve impact op de kinderrechten. Dit ontwerp van decreet vertrekt namelijk vanuit verschillende kinderrechten en basisbeginselen, vermeld in het kinderrechtenverdrag: het belang van het kind, het recht op leven, overleven en ontwikkeling van het kind, het recht om beschermd te worden tegen seksueel misbruik, mishandeling en verwaarlozing en tegen inbreuk op de morele, lichamelijke en geestelijke integriteit. Dit ontwerp van decreet streeft een versterking van deze kinderrechten na.

Voor kinderen en jongeren kan grensoverschrijdend gedrag op korte en lange termijn zware gevolgen hebben. De gevolgen voor minderjarige slachtoffers van grensoverschrijdend gedrag zijn bovendien ernstiger dan voor meerderjarigen omdat het vertrouwen in anderen en zichzelf geschaad wordt. Het beschadigen van een vertrouwensband, wat een kind of jongere wordt geacht te hebben met de medewerker van een organisatie die gevat wordt door de controleverplichting van het uittreksel, leidt tot enorme negatieve gevolgen op psychisch vlak en tot gedragsproblemen. Dit ontwerp van decreet tracht de bescherming van minderjarigen ten aanzien van grensoverschrijdend gedrag te versterken.

Zonder dit ontwerp van decreet zou een grote groep van vrijwilligers, los van enig onderscheid met betrekking tot hun leeftijd en het soort organisatie waarin ze

aangesteld zouden worden, niet onderworpen zijn aan de controleverplichting van het uittreksel. In deze organisaties lopen minderjarigen dan ook een potentieel groter risico op grensoverschrijdend gedrag. Het alternatief om de situatie van vandaag de dag te behouden, geeft aan vermeende plegers van grensoverschrijdend gedrag de mogelijkheid om tussen de mazen van het net te glippen.

Na de goedkeuring door het Vlaams Parlement en de bekrachtiging door de Vlaamse Regering, zal het ontwerp van decreet in samenspraak met de gevatte sectoren uitgerold en geëvalueerd worden.

Impact op de grondrechten en op het gelijkheidsbeginsel

In het verlengde van het bestaande decreet is er, ook op basis van dit ontwerp van decreet, een impact op het recht op privéleven en op het recht op arbeid. Door wat volgt is dit legitiem, geschikt, noodzakelijk en evenredig.

De voorgestelde wijzigingen streven een legitiem doel na, met name de bescherming van minderjarigen, het bevorderen van hun persoonlijke veiligheid en de voorkoming van grensoverschrijdend gedrag t.a.v. minderjarigen.

Door alle vrijwilligers, met uitzondering van de vrijwilligers jonger dan twintig jaar waarvoor de Vlaamse Regering een uitzondering kan voorzien, te onderwerpen aan de controle, het uittreksel periodiek te controleren en de organisaties in de mogelijkheid te stellen om gepaste maatregelen te nemen, wordt vermeden dat personen, die bepaalde veroordelingen hebben opgelopen of een verbod dat hen in contact zou brengen met minderjarigen, nog langer een activiteit uitvoeren waarmee zij in contact komen met minderjarigen. Hierdoor is de maatregel geschikt en vormt het een bijkomende waarborg tegen grensoverschrijdend gedrag, samen met de omzendbrief COL 08/2014 van het openbaar ministerie.

De maatregelen in dit ontwerp van decreet zijn noodzakelijk om minderjarigen te allen tijde te beschermen tegen grensoverschrijdend gedrag en dit op basis van volgende overwegingen:

- Voor het risico op grensoverschrijdend gedrag is het irrelevant welk statuut een bepaalde medewerker van een organisatie heeft.
- Het uittreksel is een statisch document. Gedurende de loopbaan van een medewerker kunnen nieuwe relevante strafrechtelijke veroordelingen hebben plaatsgevonden.
- In de praktijk kunnen lacunes optreden bij de mededeling door het openbaar ministerie (COL 08/2014).
- De organisaties kunnen enkel wettelijk voorziene maatregelen nemen als zij op de hoogte zijn van relevante strafrechtelijke veroordelingen of lopende strafrechtelijke onderzoeken.

Ten slotte zijn de maatregelen ook evenredig ten aanzien van het nagestreefde doel. Voorliggend ontwerp van decreet is van toepassing op bestaande medewerkers die werden aangesteld aan de hand van een overeenkomst, een eenzijdige benoeming of conform de wet van 3 juni 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers. Personen die met minderjarigen werken zullen op een identieke

wijze behandeld worden, zowel bij aanstelling als periodiek om de drie jaar. Voor de medewerkers die werden aangesteld vóór de inwerkingtreding van het bestaande decreet, geldt deze verplichting vanaf de inwerkingtreding van huidig decreet en nadien om de drie jaar. De betrokken organisatie dient dezelfde principes te hanteren bij de interpretatie van het uittreksel als onder het huidige decreet. Het proportionaliteitsbeginsel dient hier als leidraad. Een niet-blanco uittreksel hoeft namelijk geen exclusie criterium te zijn.

Daarnaast vormt de periodiciteit van drie jaar de balans tussen enerzijds de administratieve drempel en anderzijds de bescherming van minderjarigen. Ook het behouden van de mogelijkheid voor de Vlaamse Regering om voor bepaalde organisaties of sectoren te bepalen dat de controleverplichting niet geldt voor vrijwilligers jonger dan twintig jaar, draagt bij aan de proportionaliteit van de maatregel. Aangezien de kans klein is dat deze vrijwilligers op het ogenblik van hun aanstelling reeds een veroordeling hebben opgelopen, dat zou leiden tot een vermelding op het uittreksel strafregister, en het bovendien vaak jongvolwassenen zijn die in deze organisaties de controleverplichting zullen moeten toepassen, wordt deze administratieve last niet in verhouding geacht tot de bijkomende bescherming die hiermee kan worden gerealiseerd. Er wordt op deze manier vermeden dat de verantwoordelijkheid bij deze jongvolwassenen komt te liggen. Door al het bovenstaande in rekening te brengen, is de maatregel in verhouding met het nagestreefde doel.

Dit ontwerp van decreet bevordert het gelijkheidsbeginsel. Door in een periodieke controle te voorzien, wordt de controle van zowel nieuwe als bestaande medewerkers, op gelijke wijze doorgevoerd.

Daarnaast wordt de uitzondering op de controleverplichting voor vrijwilligers beperkt tot personen jonger dan twintig jaar. De verschillende categorieën medewerkers – bv. werknemers en vrijwilligers – verschillen weliswaar wat betreft de aard van hun engagement en de mate waarin ze zich juridisch verbinden t.a.v. de betrokken organisaties, maar dit verhindert niet dat hun activiteiten, de context en de doelgroep waartoe ze zich richten, weldegelijk identiek of voldoende vergelijkbaar zijn in het licht van de doelstelling van de maatregelen, met name de bescherming van minderjarigen. Gelet op het potentieel zelfde risico tot grensoverschrijdend gedrag, is het niet relevant of de betrokken minderjarigen in contact komen met vrijwilligers dan wel met professionele medewerkers. In het ontwerp van decreet gaat het dan ook om een gelijke behandeling van vergelijkbare situaties.

Het behouden van de delegatie aan de Vlaamse Regering om te bepalen voor welke organisaties of sectoren de controle niet van toepassing is ten aanzien van vrijwilligers jonger dan twintig jaar, behelst een gerechtvaardigd onderscheid. Zoals reeds vermeld, is voor deze jonge vrijwilligers de kans immers klein dat zij op het ogenblik van hun aanstelling reeds een veroordeling hebben opgelopen dat zou leiden tot een vermelding op het uittreksel strafregister. Gelet op het feit dat sancties opgelegd aan minderjarigen ingevolge het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht vooralsnog niet op het uittreksel uit het strafregister, vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, worden opgenomen, zal dit voor personen jonger dan twintig jaar in veel gevallen blanco zijn. Bovendien zijn in sommige sectoren, zoals bijvoorbeeld

het jeugdwerk, in verhouding tot andere sectoren veel minderjarige vrijwilligers actief. De mogelijkheid wordt behouden om een uitzondering op de controleverplichting te voorzien voor die organisaties of sectoren. Omwille van deze specifieke omstandigheden is het onderscheid tussen enerzijds de medewerkers en de vrijwilligers die twintig jaar zijn of ouder en anderzijds de vrijwilligers jonger dan twintig jaar gerechtvaardigd. De leeftijdsgrens van twintig jaar werd overigens bepaald naar analogie met de overeenkomstige regelgeving in Wallonië.

Budgettaire impact

Het ontwerp van decreet heeft geen budgettaire impact voor de Vlaamse overheid.

Bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel

Het ontwerp van decreet heeft een beperkte weerslag op de lokale en provinciale besturen gezien de aanvraag volledig digitaal en geautomatiseerd kan gebeuren.

Dit ontwerp van decreet is van toepassing op organisaties die vallen onder de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap, met name op organisaties die uitsluitend in het Nederlands worden geleid en beheerd. Er is voor Brussel dus geen specifieke impact.

Implementatie

Het decreet treedt in werking op 1 januari 2027.

C. Totstandkomingsprocedure

Op **28 november 2025** werd het voorontwerp van decreet een eerste keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

Op basis daarvan werd advies gevraagd aan:

- de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens;
- de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC);
- de Vlaamse Jeugdraad.

Op **16 december 2025** verstrekte de Vlaamse Toezichtcommissie het advies met nr. 2025/072. De Vlaamse Toezichtcommissie was van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkene betreft, op voorwaarde dat onderstaande elementen bijkomend werden geïmplementeerd. Hierbij wordt aangegeven op welke wijze tegemoetgekomen werd aan deze elementen:

- De VTC wijst op de noodzaak van het uitvoeren van een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling (GEB).

Het Agentschap Justitie en Handhaving zal een GEB uitvoeren en aan de VTC voorleggen, conform artikel 31 AVG, artikel 58, 1, a), AVG en artikel 10/6, §3 van het e-Govdecreet.

- De VTC vraagt te overwegen om ook de uitzendende instelling van de stagiair geen inzage in de uittreksels te geven en louter te werken met een TTP (*trusted third party*).

De controleverplichting rust in beginsel op de aanstellende organisatie, m.n. de stageplaats, tenzij deze laatste kan aantonen dat de onderwijsinstelling de controle reeds heeft doorgevoerd. Onderwijsinstellingen hebben dus de mogelijkheid om stageplaatsen te ontlasten van een toevloed aan uittreksels. De onderwijsinstelling is hier, naast de stageplaats, het meest geschikt om een beoordeling van de uittreksels te doen aangezien deze kennis heeft van de specificiteit van de betrokken stageplaatsen en dus het best een inschatting kan maken of een stagiair een klaarblijkelijk risico vormt voor de fysieke en psychische integriteit van de betrokken minderjarigen. Het is aan de onderwijsinstellingen om te waken over een onafhankelijke evaluatie van de stagiair, die niet beïnvloed wordt door de voorafgaande inzage in het uittreksel. Bij de aanpassing van het sectorale draaiboek zal dit als aandachtspunt meegenomen worden.

Daarenboven wordt omwille van de potentiële verwarring met de betekenis van een 'betrouwbare derde organisatie' binnen de AVG een aangepaste beschrijving voorzien in het decreet, namelijk 'derde organisatie'. Op deze manier is de Vlaamse Regering vrij in het aanduiden van deze organisatie en oordeelt zij zelf over de nodige vereisten en waarborgen die ingebouwd dienen te worden.

- De VTC merkt op dat de toegang tot de gegevens, in het licht van de controle door de onderwijsinstellingen, streng beperkt dient te worden. De VTC benadrukt daarnaast het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer en een logging van deze toegangen. De VTC wijst er bovendien op dat de betrokken verwerkingsverantwoordelijken de gepaste veiligheidsmaatregelen zullen dienen te nemen met betrekking tot de bescherming van persoonsgegevens.

De verplichting tot het nemen van de passende maatregelen met het oog op de beveiliging van de persoonsgegevens, gold reeds voor de aanstellende organisaties in hun hoedanigheid van verwerkingsverantwoordelijken en wordt in artikel 5, §3, tweede lid, van het ontwerp van wijzigingsdecreet eveneens van toepassing gemaakt op de onderwijsinstellingen. De onderwijsinstellingen zullen dus zelf dienen in te staan voor het voorzien van gepaste beveiligingsmaatregelen, waaronder o.a. het voorzien van een gepast gebruikers- en toegangsbeheer alsook een loggings- en monitoringsbeleid. Deze verplichtingen kunnen ter gelegenheid van de aanpassing van het sectorale draaiboek worden benadrukt.

- De VTC wijst op de noodzaak van het toevoegen van een uitzonderingsgrond voor het verwerkingsverbod bij de onderwijsinstelling die, indien deze de controle uitvoert, als verwerkingsverantwoordelijke zal optreden.

De toepasselijke uitzonderingsgrond voor de onderwijsinstellingen is gestoeld op redenen van zwaarwegend algemeen belang zoals vermeld in artikel 9, tweede lid, g), van de AVG en werd toegevoegd in artikel 5, tweede paragraaf, vierde lid van het ontwerp van wijzigingsdecreet. De redenen van zwaarwegend algemeen belang betreffen de bescherming van kinderen en jongeren tegen grensoverschrijdend gedrag.

De Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) bracht een advies uit op **23 december 2025**. Hieronder worden de belangrijkste elementen besproken en verder toegelicht.

- De SARC merkt op dat het voor vrijwilligersorganisaties zonder formele structuren bijzonder moeilijk kan zijn om aan de opgelegde controleverplichting te voldoen.

Het ontwerp van wijzigingsdecreet komt hieraan tegemoet door te voorzien in de mogelijkheid voor de Vlaamse Regering om een derde organisatie aan te duiden waaraan de controle van het uittreksel kan worden uitbesteed en/of advies kan worden gevraagd. Dit biedt een tegemoetkoming aan organisaties die zich onvoldoende bekwaam achten om te voldoen aan de decretale controleverplichting.

- De SARC heeft haar bedenkingen rondom het vinden van een geschikte derde organisatie die de middelen, capaciteit en ruimte heeft om de taak van de controle van het uittreksel op te nemen of advies te verlenen. De SARC pleit voor één neutrale overheidsactor. Tevens adviseert zij om de mogelijkheid te onderzoeken om een systeem te voorzien waarbij verenigingen enkel te zien krijgen of een medewerker geschikt dan wel ongeschikt wordt bevonden, zoals bij de Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) in Nederland. Als suggestie schuift de SARC het Digitaal Verenigingsloket als mogelijke partner naar voren.

In het ontwerp van wijzigingsdecreet werd er evenwel bewust voor gekozen om elke sector afzonderlijk een derde organisatie te laten aanwijzen. Door de controle toe te wijzen aan een derde organisatie binnen de sector, wordt immers een sectorspecifieke beoordeling van het uittreksel gewaarborgd, die rekening kan houden met de gevoeligheden van de betrokken sector en die vaak binnen een zeer korte tijdspanne kan worden uitgevoerd. Dit komt tegemoet aan de nood van de betrokken sectoren en individuele organisaties om snel te kunnen handelen bij aanstellingen of vervangingen. Dit tegenover de VOG in Nederland die gemiddeld na 1 tot 4 weken wordt afgeleverd, met mogelijks zelfs uitlopers tot 8 weken. Een centrale beoordeling heeft onvermijdelijk een langere afleverduur als gevolg, die door de Vlaamse sectoren en individuele organisaties juist als niet wenselijk wordt gezien. Om die reden wordt er in het ontwerp van decreet niet ingegaan op voornoemde suggestie van de SARC.

- De SARC wijst op de risico's inzake informatieveiligheid en de verwerking van persoonsgegevens. Zij pleit ook voor een beknopter uittreksel uit het strafregister.

Een GEB zal worden uitgevoerd. De informatiestromen van persoonsgegevens zullen worden geanalyseerd waarna concrete beveiligingsmaatregelen zullen worden aangereikt en desgevallend worden genomen.

Wat betreft een beknopter uittreksel kan worden verwezen naar het federale niveau. Het Wetboek van Strafvordering voorziet namelijk in de verschillende uittreksels uit het Centraal Strafregister die kunnen worden afgeleverd en regelt de vermeldingen hierop. Het behoort niet tot de Vlaamse bevoegdheid om een aangepast of alternatief uittreksel uit het strafregister te voorzien. Op vraag van het Agentschap Justitie en Handhaving heeft de federale overheid reeds aangegeven de mogelijkheden samen te willen bekijken in het kader van de herziening van het Wetboek van Strafvordering. De input van de verschillende Vlaamse sectoren is hierbij echter cruciaal. Gezien het praktisch onmogelijk is om tot overeenstemming te komen omwille van de verschillen in relevantie per sector of soort organisatie, lijkt dit evenwel een onmogelijke oefening.

- De SARC bemerkt de onduidelijkheid die in de praktijk kan bestaan rond de toepassingsvoorwaarde *"op structurele basis rechtstreeks contact hebben met minderjarigen"*.

Hier kan reeds verwezen worden naar de verduidelijking die op pagina's 18-19 van de memorie van toelichting bij het oorspronkelijke decreet werd geboden. Zowel het begrip "rechtstreeks contact" als het criterium "op structurele basis" werden hier reeds toegelicht. De bestaande sectorale draaiboeken zullen naar aanleiding van dit ontwerp van decreet worden herbekeken en aangepast. Het toepassingsgebied zal desgevallend verder verduidelijkt worden.

- De SARC stelt de vraag naar de concrete evaluatie die zal worden uitgevoerd en wijst op de nood aan de sectorale draaiboeken en de nodige ondersteuning die vanuit het Agentschap Justitie en Handhaving hierbij gegeven dient te worden.

Het Agentschap Justitie en Handhaving staat in nauw overleg met de betrokken sectoren en volgt via afstemming de praktische uitwerking van het decreet van nabij op. Net zoals bij het oorspronkelijke decreet zal het Agentschap Justitie en Handhaving de aanpassing van de sectorale draaiboeken en ondersteuningsinitiatieven mee faciliteren. Twee jaar na inwerkingtreding van het decreet zal in afstemming met de betrokken beleidsdomeinen een nieuwe evaluatie worden uitgevoerd.

Verder worden de opmerkingen in het advies van de SARC meegenomen naar toekomstige evaluaties van het decreet.

De Vlaamse Jeugdraad bracht op **7 januari 2026** een advies uit. Hieronder worden de belangrijkste elementen besproken en verder toegelicht.

- De Vlaamse Jeugdraad uit haar bezorgdheden rondom het verder informeren en ondersteunen van organisaties die werken met jonge vrijwilligers.

Dit zal verder opgenomen worden met de betrokken sectoren. De sectorale draaiboeken en de kenbaarheid hiervan zullen hierbij een belangrijke rol spelen. Er zal worden gewaakt over een uniform en helder kader dat tegelijk is toegespitst op de betrokken sector. Aan de hand van dit kader zullen organisaties naar best vermogen een beslissing dienen te nemen. De burgerlijke aansprakelijkheid van organisaties voor hun (kandidaat-) medewerkers geldt hoe dan ook. Door de controleverplichting wordt organisaties enkel een bijkomend instrument aangereikt om een zorgvuldige beoordeling te doen. De regels omtrent aansprakelijkheid kunnen in de sectorale draaiboeken bijkomend worden opgenomen.

- De nood en het nut van een ruimer integriteitsbeleid van individuele organisaties wordt met dit decreet verder benadrukt. Dit decreet betreft namelijk een bijkomend hulpmiddel en wordt gezien als één schakel binnen een omvattende aanpak van grensoverschrijdend gedrag. Vanuit Vlaanderen wordt hier reeds sterk op ingezet via het Vlaams actieplan ter bestrijding van gendergerelateerd geweld, dat 115 acties omvat op vlak van kwaliteit, reactie en preventie. Één van die acties betreft de opmaak van een Vlaams kaderdecreet integriteit grensoverschrijdend gedrag, dat zal voorzien in een overkoepelend integriteitsbeleid grensoverschrijdend gedrag over alle Vlaamse sectoren heen. Het nastreven van een allesomvattend en coherent integriteitsbeleid grensoverschrijdend gedrag blijft dan ook een belangrijke Vlaamse beleidsdoelstelling, los van het bestaan van de controleverplichting.
- De Vlaamse Jeugdraad roept op tot een specifiek model van het uittreksel strafregister dat voorziet in de loutere vermelding van relevante feiten, wat de beoordeling en de privacy door en van jongeren ten goede zou komen. Ook wijst ze op de noodzaak van een snelle, laagdrempelige en digitale aflevering van het uittreksel.

Wat betreft het specifiek model van het uittreksel, kan verwezen worden naar de redenering zoals hierboven uiteengezet m.b.t. de opmerking in het advies van de SARC. Daarnaast vindt sinds midden 2025 de aflevering van een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering vrijwel meteen na aanvraag plaats. De FOD Justitie heeft namelijk voorzien in een automatisatie van onderliggende processen. Op 6 augustus 2025 vond er een automatisering plaats van de verplichte controle door de lokale politie van de eventuele voorlopige hechtenis van de persoon wiens uittreksel strafregister wordt opgevraagd, die voorafgaand aan het afleveren van het uittreksel moet gebeuren. De controle gebeurt sindsdien automatisch bij de aanmaak van het uittreksel door een rechtstreekse verbinding tussen het Centraal Strafregister en de databank van de penitentiaire instellingen. Hierdoor kon de duurtijd van het afleveren van het uittreksel door de gemeenten significant worden teruggeschoefd.

- De Vlaamse Jeugdraad ziet een rol weggelegd voor het Verenigingsloket als het gaat over het opladen van het uittreksel. Volgens de Vlaamse Jeugdraad zou het Verenigingsloket kunnen dienen als centrale plek waar alle verenigingen en lokale besturen hun administratie, inclusief uittreksels, kunnen beheren. De Vlaamse Jeugdraad verwijst hierbij naar verschillende adviezen, waarin wordt gevraagd om één Vlaams digitaal systeem uit te werken waar vrijwilligers hun uittreksel kunnen opladen en een neutrale derde de beoordeling maakt. Een alternatief zou volgens de Vlaamse Jeugdraad zijn om een automatische koppeling tussen het Verenigingsloket, het bevolkingsregister en het strafregister te installeren, waardoor de administratieve last voor de betrokken organisaties drastisch zou dalen.

In het verleden werd de piste via het Verenigingsloket reeds verkend. Ook een rechtstreekse koppeling met het Centraal Strafregerister werd al beperkt onderzocht. Het Agentschap Justitie en Handhaving is bereid samen met de betrokken actoren te bekijken wat mogelijk is en hier verdere stappen in te zetten om de administratieve drempel voor organisaties zo klein mogelijk te houden. Deze werkwijze zou geen aanpassingen aan dit decreet vereisen.

- De Vlaamse Jeugdraad stelt ten slotte dat de maatregel een grote impact op jongeren en organisaties heeft, waardoor een degelijke monitoring en evaluatie noodzakelijk is. De Vlaamse Jeugdraad vraagt een eerste evaluatie na één jaar en daarna driejaarlijkse impactonderzoeken, met betrokkenheid van alle relevante actoren en sectoren.

Het Agentschap Justitie en Handhaving zal een nieuwe evaluatie uitvoeren twee jaar na de inwerkingtreding van dit decreet. De concrete uitwerking hiervan zal in afstemming met de betrokken beleidsdomeinen gebeuren.

Op **11 maart 2026** verstrekke de Raad van State het advies nr. 78.893/16. In dit advies wordt het volgende opgemerkt:

- De Raad van State geeft aan dat om een advies van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (Vlaamse Raad WVG) en de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR) moet worden verzocht.

Deze adviezen werden ingewonnen en verwerkt.

- De Raad van State maakt wetgevingstechnische en taalkundige opmerkingen met betrekking tot artikel 3, artikel 4, artikel 5 en artikel 6. De tekst van het ontwerp van wijzigingsdecreet werd aangepast aan deze opmerkingen.
- De Raad van State merkt bij artikel 4, tweede lid, van het ontwerp van wijzigingsdecreet op dat de betrokken aanstellende organisaties vrijgesteld kunnen worden van de controleverplichting maar dat hen de mogelijkheid of het recht hiertoe niet mag worden onzegd.

Het ontwerp van wijzigingsdecreet en de bijhorende memorie van toelichting worden in die zin aangepast en verduidelijkt.

- De Raad van State geeft aan dat er ook een bepaling moet worden toegevoegd die aangeeft welke personen, binnen de aanstellende organisaties, toegang krijgen tot de persoonsgegevens opgenomen in de uittreksels uit het strafregister.

Dergelijke bepaling wordt bijkomend opgenomen in artikel 5 van het ontwerp van wijzigingsdecreet.

Op **20 april 2026** verleende de Vlaamse Onderwijsraad een antwoord op de adviesvraag. De Vlaamse Onderwijsraad is van oordeel dat de voorgestelde aanpassingen uit het ontwerp van wijzigingsdecreet de bescherming voor kinderen en jongeren versterken. Gelet op de vergevorderde fase van besluitvorming, stelt de Vlaamse Onderwijsraad geen advies meer uit te brengen over het ontwerp van wijzigingsdecreet. De Vlaamse Onderwijsraad benadrukt ten slotte het belang om bij de verdere uitrol van het wijzigingsdecreet de impact en de bijkomende planlast voor scholen, die voortvloeien uit de periodieke controle van elke medewerker om de drie jaar, zo beperkt mogelijk te houden. Daarnaast wijst de Vlaamse Onderwijsraad erop dat een zorgvuldige interpretatie van de niet-blanco uittreksels gepaard moet gaan met een gepaste snelheid van handelen.

Zoals hierboven reeds vermeld in het kader van het advies van de Vlaamse Jeugdraad, is het Agentschap Justitie en Handhaving bereid om in samenspraak met de sectoren te bekijken hoe kan worden tegemoetgekomen aan de bijkomende planlast voor de organisaties. Niet-blanco uittreksels vereisen een zorgvuldige interpretatie. Hiervoor wordt verwezen naar het derde lid van artikel 3, dat reeds in het oorspronkelijke decreet was opgenomen en waarin de elementen die dienen te worden meegenomen in de beoordeling van de uittreksels, decretaal zijn verankerd. Een niet-blanco uittreksel hoeft geen exclusie criterium dient te zijn. De sectorale draaiboeken, die naar aanleiding van dit ontwerp van wijzigingsdecreet zullen worden aangepast, kunnen hierbij een belangrijke ondersteuning bieden voor de organisaties.

Op **24 april 2026** bracht de Vlaamse Raad Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (hierna "Vlaamse Raad WVG") een advies uit. In dit advies wijst de Vlaamse Raad WVG op de volgende punten:

- De Vlaamse Raad WVG benadrukt dat de controleverplichtingen opgelegd door het oorspronkelijk decreet en de wijzigingsvoorstellen uit het ontwerp van wijzigingsdecreet enkel zinvol zijn binnen een breder preventie- en sensibiliseringsbeleid. De Vlaamse Raad WVG waarschuwt dat de verplichte controle van het uittreksel uit het strafregister geen vals gevoel van veiligheid mag creëren en beoordeelt in dit advies de impact van de voorgestelde wijzigingen op de sectoren welzijn, volksgezondheid en gezin.

Dit ontwerp van wijzigingsdecreet betreft één schakel binnen een ruimer en omvattender integriteitsbeleid, waarvan de noodzaak wordt erkend. Voorliggend ontwerp van wijzigingsdecreet betreft een bijkomend hulpmiddel, aanvullend bij de reeds bestaande instrumenten zoals deontologische kaders en codes, vormingen, initiatieven of praktijken met het oog op het voeren van een kwaliteitsvol preventie- en sensibiliseringsbeleid.

- Volgens de Vlaamse Raad WVG heeft de uitbreiding van het toepassingsgebied van de vrijwilligers geen impact op de WVG-sectoren waar deze verplichting al bestond, maar de Vlaamse Raad WVG uit wel bezorgdheid over de mogelijke gevolgen voor het jeugdwerk, zoals ook werd aangehaald door de Vlaamse Jeugdraad.

In dit verband wordt dan ook verwezen naar de repliek op het advies van de Vlaamse Jeugdraad.

- De Vlaamse Raad WVG steunt de invoering van een driejaarlijkse controle van het uittreksel uit het strafregister maar wijst op de bijkomende administratieve last voor organisaties en merkt op dat de bewaartermijnen in artikel 5, §3, derde lid, moeten worden aangepast aan deze nieuwe verplichting.

Deze aanpassing van de bewaartermijnen werd reeds doorgevoerd naar aanleiding van het advies van de Raad van State.

- De Vlaamse Raad WVG vindt het positief dat onderwijsinstellingen de controle van het uittreksel uit het strafregister voor stagiairs kunnen overnemen van de stageplaatsen, maar benadrukt dat de huidige formulering te vrijblijvend is en pleit daarom voor een dwingendere bepaling zodat de verantwoordelijkheid duidelijk bij de onderwijsinstelling ligt wanneer zij deze taak opneemt. De Vlaamse Raad WVG deed daarbij een suggestie voor een herwerkte bepaling.

Deze suggestie werd niet opgenomen, nu de insteek van dit nieuwe zesde lid er net in bestaat dat de controle door de onderwijsinstellingen een mogelijkheid is maar geen verplichting. De controle door de aanstellende organisatie blijft het principe, bij wijze van uitzondering op het principe kan dit door de onderwijsinstellingen worden uitgevoerd. Dit werd in nauwe afstemming met het beleidsdomein Onderwijs zo verankerd.

- De Vlaamse Raad WVG stelt vast dat het onduidelijk is wat de inschakeling van een derde organisatie precies inhoudt en vraagt verduidelijking over de efficiëntie, de interpretatie van niet-blanco uittreksels en de middelen die hiervoor zouden worden voorzien.

In de memorie van toelichting bij artikel 3, zevende lid, wordt reeds verduidelijkt dat deze mogelijkheid om advies in te winnen bij een derde organisatie of de controle uit te besteden, wordt ingeschreven om tegemoet te komen aan de vraag van organisaties die zich niet voldoende bekwaam achten om de controle te doen. De modaliteiten dienen, gezien de eigenheid van elke sector en de nood aan een passende en heterogene aanpak, vastgelegd te worden door de Vlaamse Regering.

- Ten slotte vindt de Vlaamse Raad WVG de in artikel 6 vooropgestelde overgangstermijn van drie maanden te beperkt. De Raad stelt voor om een periode van zes maanden te voorzien.

De overgangstermijn van drie maanden wordt behouden. Het logistiek traject werd in afstemming met de betrokken sectoren doorlopen. De sectoren zijn dan ook goed op de hoogte van de geplande wijzigingen en de desbetreffende overgangstermijn. De nodige voorbereidingen kunnen tijdig worden getroffen zodat de overgangstermijn van drie maanden als haalbaar wordt beschouwd.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

De artikelen in dit ontwerp van wijzigingsdecreet hebben zowel betrekking op gemeenschapsaangelegenheden als gewestaangelegenheden aangezien de artikelen van toepassing zijn op organisaties die onder de bevoegdheid vallen van de Vlaamse Gemeenschap, dan wel het Vlaams Gewest, afhankelijk van de sector waarin een organisatie zich bevindt.

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Aangezien de organisaties, die gevat zijn door het decreet dat gewijzigd wordt, kunnen vallen onder de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap maar ook onder de bevoegdheid van het Vlaams Gewest, heeft dit ontwerp van decreet betrekking op zowel gewest- als gemeenschapsaangelegenheden.

Artikel 2

Artikel 2 voorziet een wijziging in het opschrift van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het Strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers. Het woord “nieuwe” wordt opgeheven om het in overeenstemming te brengen met de wijziging die voorzien wordt in artikel 3.

Artikel 3

Dit artikel voegt een periodieke controle van het uittreksel strafregister, als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, in. De organisaties, die gevat zijn door de bestaande controleverplichting, moeten elke periode van drie jaar een nieuw uittreksel van hun reeds in dienst zijnde medewerkers of medewerkers waarmee samengewerkt wordt, controleren. Organisaties dienen in een eigen systeem te voorzien waardoor het uittreksel uit het strafregister van elke medewerker uit de organisatie om de drie jaar wordt opgevraagd en gecontroleerd. Hierdoor worden organisaties in de mogelijkheid gebracht om het onberispelijk gedrag van hun medewerkers, ook na aanstelling, te controleren.

Indien noodzakelijk, kunnen aan de periodieke controle bepaalde gevolgen ten aanzien van de betrokken bestaande medewerker gekoppeld worden, in het licht van de bescherming van minderjarigen. Organisaties worden namelijk in de mogelijkheid gesteld om maatregelen te nemen wanneer zij door het periodiek controleren van het uittreksel op de hoogte zijn van gepleegde feiten waarbij het belang van minderjarigen in het gedrang komt. Bij de interpretatie van het uittreksel en de

eventuele vermelde feiten wordt, conform artikel 3 van het decreet, met enkele zaken rekening gehouden. Een niet-blanco uittreksel hoeft geen exclusie criterium te zijn.

De maatregelen die genomen kunnen worden, bestaan uit het voeren van een louter gesprek met de medewerker, de opzegging van de overeenkomst, maar ook in een eventueel ontslag om dringende redenen. Elke organisatie dient hierbij de eigen juridische mogelijkheden met betrekking tot de betrokken medewerker na te gaan. Hiervoor wordt onder andere gekeken naar de wet betreffende de arbeidsovereenkomsten, het arbeidsreglement... Het proportionaliteitsbeginsel wordt hierbij gehanteerd. Er dient benadrukt te worden dat een ontslag om dringende redenen, voorzien in artikel 35 van de wet betreffende de arbeidsovereenkomsten, slechts in uitzonderlijke gevallen kan worden toegepast. Het dient hierbij te gaan om 'de ernstige tekortkoming die elke professionele samenwerking tussen de werkgever en werknemer onmiddellijk en definitief onmogelijk maakt'. De bewijslast zal rusten op de partij die de dringende reden inroept. Het is dus van cruciaal belang dat de organisaties hierbij een zorgvuldige afweging maken.

Een bijkomende controle van het uittreksel bij gegronde indicatie zal mogelijk blijven. Om aan te sluiten bij de voorziene periodieke controle van drie jaar wordt het woord "opnieuw" vervangen door het woord "bijkomend".

Het zesde lid van dit artikel voorziet in een afzonderlijke regeling inzake de controleverplichting bij stagiairs. De toepassing van het huidige decreet leidt er met name in de praktijk toe dat de stageplaatsen een bijkomende administratieve taakbelasting ervaren om de vele uittreksels op te vragen, dat sommige stageplaatsen overspoeld worden door uittreksels en dat stagiairs vaak per school- of academiejaar meerdere uittreksels dienen te laten controleren. Om hieraan tegemoet te komen, hebben de onderwijsinstellingen de mogelijkheid om zelf de controle door te voeren. Door de onderwijsinstellingen de mogelijkheid te bieden om in te staan voor de controle van de uittreksels van alle stagiairs die bij hun instelling een opleiding volgen en in het kader daarvan een stage zullen lopen op een welbepaalde stageplaats, zullen stagiairs slechts eenmaal per school- of academiejaar een uittreksel moeten voorleggen. De onderwijsinstellingen interpreteren de uittreksels zoals de betrokken stageplaats dit zou uitvoeren en houden het specifieke werkdomein van de stageplaats voor ogen. Diezelfde werkwijze wordt niet alleen voor stagiairs maar ook voor duaal lerenden mogelijk gemaakt. De duaal lerenden bevinden zich immers in ongeveer dezelfde situatie als de stagiairs. Ze zijn ingeschreven in een onderwijsinstelling en gaan door middel van een overeenkomst in het kader van duaal leren aan de slag bij een werkplek waar ze op structurele basis rechtstreeks contact hebben met minderjarigen. De onderwijsinstellingen kunnen zelf de controle doorvoeren voor die duaal lerenden waarvoor ze mee een specifieke opleidingsovereenkomst hebben gesloten. Als de duaal lerende op basis van een deeltijdse arbeidsovereenkomst aan de slag gaat bij een onderneming, staat enkel de onderneming in voor de controle.

In het zevende lid van dit artikel wordt de mogelijkheid voor de aanstellende organisaties om advies in te winnen bij een derde organisatie ingevoerd. Deze derde organisatie dient door de Vlaamse Regering te worden aangeduid. De wijziging komt tegemoet aan de vraag vanuit sommige organisaties om

ondersteuning bij de beoordeling van niet-blanco uittreksels te voorzien. Aan de hand van deze mogelijkheid kunnen de organisaties die bijvoorbeeld veel met vrijwilligers werken, ervoor kiezen om advies te vragen aan een organisatie door de Vlaamse Regering aangeduid voor de uittreksels die een moeilijke beoordeling met zich meebrengen. Daarnaast wordt eveneens de mogelijkheid ingevoerd om de controle van het uittreksel uit het strafregister volledig uit te besteden aan een derde organisatie, aangeduid door de Vlaamse Regering. Deze mogelijkheid is bedoeld om de organisaties, die zich niet voldoende bekwaam achten om de controle uit te voeren, te helpen om de decretale verplichting na te komen.

De derde organisatie waaraan de controle werd uitbesteed, kan op haar beurt advies inwinnen bij andere derde organisaties. Ook deze organisaties dienen te worden aangeduid door de Vlaamse Regering. Zo zou in het geval van een lokale jeugdwerking bijvoorbeeld een koepelorganisatie kunnen worden aangeduid als derde organisatie, die op haar beurt advies zou kunnen inwinnen bij een intermediaire organisatie. Omwille van de sectorale eigenheid, wordt de aanduiding van een derde organisatie en het bepalen van de modaliteiten met betrekking tot de adviesvraag en uitbesteding overgelaten aan de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering zou ervoor kunnen opteren om deze aanduiding door te delegeren aan de functioneel bevoegde ministers. Door deze aanpak wordt flexibiliteit geboden aan de sectoren, terwijl de fundamentele waarborgen inzake betrouwbaarheid en rechtszekerheid behouden blijven.

Om te voldoen aan het principe van minimale gegevensverwerking (artikel 5, eerste lid, c), van de Algemene Verordening Gegevensbescherming) wordt ten slotte bepaald dat de uittreksels uit het strafregister die in het kader van deze mogelijkheid worden gedeeld met de derde organisaties, dienen te worden geanonimiseerd.

Artikel 4

In het eerste lid van dit artikel wordt de termijn waarin de betrokken medewerker reeds een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering heeft voorgelegd aan de organisatie waarin hij wordt aangesteld, aangepast. Deze termijn wordt in overeenstemming gebracht met de periodieke termijn voorzien in artikel 3 van het ontwerp van wijzigingsdecreet. Medewerkers zullen, wanneer zij in de periode van drie jaar voorafgaand aan de aanstelling binnen dezelfde organisatie reeds een uittreksel hebben voorgelegd en toen effectief werden aangesteld, geen uittreksel meer moeten voorleggen. Zij zullen dit opnieuw moeten voorleggen wanneer hun periode van drie jaar, vertrekkende van het laatst voorgelegde uittreksel ten aanzien van de organisatie, verstreken is.

Daarnaast dient de aanstellende organisatie geen controle meer uit te voeren indien deze reeds door de onderwijsinstelling werd gedaan, op basis van de mogelijkheid vermeld in artikel 3, zesde lid van het decreet.

In het tweede lid van dit artikel wordt de delegatie aan de Vlaamse Regering om te bepalen voor welke organisaties of sectoren de controle, vermeld in artikel 3 van het decreet, niet van toepassing is op de medewerkers die aangesteld zijn conform de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers, beperkt

tot de vrijwilligers die op het ogenblik van hun aanstelling jonger zijn dan twintig jaar. Voor deze leeftijdsgroep is de kans namelijk klein dat het uittreksel uit het strafregister, vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, reeds vermeldingen bevat, aangezien sancties die ingevolge het decreet van 15 februari 2019 betreffende jeugddelinquentierecht worden opgelegd aan minderjarigen, vooralsnog niet op het uittreksel worden vermeld. Daardoor zal het uittreksel voor personen jonger dan twintig jaar vaak blanco zijn. Bovendien zijn in sommige sectoren, zoals bijvoorbeeld het jeugdwerk, in verhouding tot andere sectoren veel minderjarige vrijwilligers actief. Daarom wordt de mogelijkheid behouden voor de Vlaamse Regering om voor deze sectoren of organisaties een uitzondering op de controleverplichting te voorzien. Indien van deze delegatie gebruik wordt gemaakt, wordt de controleverplichting ten aanzien van vrijwilligers jonger dan twintig jaar voor de betrokken organisaties of sector als het ware opgeschort. Van zodra de vrijwilliger de leeftijd van twintig jaar bereikt, zal de controleverplichting van toepassing zijn en onmiddellijk doorgevoerd worden. De uitzondering op de controleverplichting neemt niet weg dat de organisaties de mogelijkheid behouden om de controle door te voeren. Op grond van artikel 10, lid 2, van richtlijn 2011/93/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 'ter bestrijding van seksueel misbruik en seksuele uitbuiting van kinderen en kinderpornografie, en ter vervanging van Kaderbesluit 2004/68/JBZ van de Raad' zijn lidstaten er namelijk toe gehouden om ervoor te zorgen dat werkgevers het recht behouden om informatie met betrekking tot strafrechtelijke veroordelingen te vragen wanneer medewerkers aangeworven worden die rechtstreeks en geregeld contact zullen hebben met minderjarigen.

De besluiten van de Vlaamse Regering die zijn opgemaakt ter uitvoering van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het Strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers, blijven van kracht voor zover zij niet strijdig zijn met de bepalingen van dit decreet. De Vlaamse Regering past deze besluiten zo nodig aan of heft ze op om ze in overeenstemming te brengen met dit decreet.

Artikel 5

Er wordt een rechtsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens toegevoegd voor de onderwijsinstellingen die op basis van artikel 3, zesde lid van het decreet, de beoordeling van de uittreksels uit het strafregister van stagiairs die bij hun instelling een opleiding volgen, op zich nemen om de stageplaatsen te ontlasten. Zij zullen immers, wanneer zij van de mogelijkheid vermeld in artikel 3, zesde lid van het decreet, gebruik maken, dezelfde persoonsgegevens verwerken als deze die normaliter door de aanstellende organisaties worden verwerkt. Daarnaast wordt verduidelijkt dat de organisaties, vermeld in artikel 2, en de onderwijsinstellingen, vermeld in artikel 3, zesde lid, vooraf dienen te bepalen welke personen noodzakelijkerwijze dienen kennis te nemen van de persoonsgegevens, met het oog op het doorvoeren van de controle, vermeld in artikel 3.

Deze organisaties en onderwijsinstellingen zijn verantwoordelijk voor het beperken van de toegang tot deze persoonsgegevens. Ze voorzien in de nodige technische en organisatorische maatregelen met betrekking tot deze toegang en staan in voor

de sensibilisering van deze medewerkers rond ongeautoriseerde toegang en de vertrouwelijke omgang met deze persoonsgegevens.

Voor de derde organisaties wordt er geen rechtsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens ingeschreven aangezien deze organisaties enkel geanonimiseerde uittreksels uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering zullen verwerken.

Artikel 6

In dit artikel wordt een overgangsbepaling voorzien voor drie categorieën medewerkers.

Ten eerste betreft dit de medewerkers die vóór de inwerkingtreding van het decreet van 3 juni 2022 werden aangesteld. Deze medewerkers hebben immers nog geen uittreksel uit het strafregister moeten voorleggen, aangezien zij op het ogenblik van de inwerkingtreding van het decreet van 3 juni 2022 reeds tewerkgesteld waren en de oorspronkelijke controleverplichting enkel gold bij de aanstelling van nieuwe medewerkers.

Ten tweede betreft dit de medewerkers die na de inwerkingtreding van voormeld decreet werden aangesteld, maar van wie de aanstelling inmiddels meer dan drie jaar geleden heeft plaatsgevonden. Ook voor deze medewerkers is tot op heden geen periodieke controle uitgevoerd.

Ten derde betreft dit de vrijwilligers die krachtens voormeld decreet uitgezonderd waren van de controleverplichting maar ingevolge dit decreet wel onder de controleverplichting vallen.

Om de driejaarlijkse periodieke controle ten aanzien van deze categorieën te laten aanvangen, bepaalt dit artikel dat de controleverplichting onmiddellijk na de inwerkingtreding van dit decreet van toepassing wordt. De betrokken medewerkers dienen bijgevolg binnen drie maanden na de datum van inwerkingtreding van dit decreet een uittreksel uit het strafregister, vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, voor te leggen dat op het ogenblik van voorlegging maximaal één maand oud is. Vanaf het ogenblik van deze voorlegging vangt de termijn van drie jaar voor de periodieke controle aan.

Artikel 7

Dit artikel behoeft geen verdere uitleg.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR

VOORONTWERP VAN DECREET
van 28 november 2025

Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers, wat de modaliteiten van de controle betreft

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers

Art. 2. In het opschrift van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers wordt het woord “nieuwe” opgeheven.

Art. 3. In artikel 3 van het hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid wordt tussen de woorden “elke nieuwe medewerker” en de woorden “het goed en zedelijk gedrag” de zinsnede “, en vervolgens om de drie jaar,” ingevoegd;

2° in het vijfde lid wordt het woord “opnieuw” vervangen door het woord “bijkomend”;

3° in het vijfde lid wordt de zinsnede "Artikel 4, eerste lid," vervangen door de zinsnede "Artikel 4";

4° er wordt een zesde lid toegevoegd dat luidt als volgt:

"De controle, vermeld in het eerste lid, kan uitgevoerd worden door een onderwijsinstelling wanneer een medewerker in het kader van een leerprogramma, georganiseerd door die onderwijsinstelling, ingezet wordt in een organisatie door middel van een stageovereenkomst of door middel van een specifieke opleidingsovereenkomst tot uitvoering van een alternerende of duale opleiding. Als de onderwijsinstelling de controle doorvoert, doet ze die controle, in afwijking van het eerste lid, eenmaal per school- of academiejaar voor de start van de aanstelling van de individuele medewerker.";

5° er wordt een zevende lid toegevoegd dat luidt als volgt:

"Met het oog op de controle, vermeld in het eerste lid, heeft de aanstellende organisatie de mogelijkheid om advies in te winnen van een betrouwbare derde organisatie of de controle door een betrouwbare derde organisatie te laten uitvoeren. Deze betrouwbare derde organisatie beschikt eveneens over de mogelijkheid om advies in te winnen bij een andere betrouwbare derde organisatie. De Vlaamse Regering bepaalt de organisaties die deze taken kunnen uitoefenen en de nadere regels hieromtrent. Indien het uittreksel uit het strafregister, vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, wordt overgemaakt aan een betrouwbare derde organisatie, wordt deze voorafgaand door de aanstellende organisatie geanonimiseerd.".

Art. 4. In artikel 4 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid, 1°, worden de woorden "het voorbije jaar" vervangen door de woorden "de voorbije drie jaar";

2° aan het eerste lid wordt een punt 4° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"4° de medewerker wordt aangesteld door middel van een overeenkomst als vermeld in artikel 3, zesde lid, van dit decreet, en de onderwijsinstelling bevestigt dat de controle reeds werd doorgevoerd.";

3° in het tweede lid wordt tussen de zinsnede "conform de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers," en de woorden "en leggen deze medewerkers" de zinsnede "en die op het ogenblik van de aanstelling jonger zijn dan 20 jaar," ingevoegd.

Art. 5. In artikel 5 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in de tweede paragraaf, eerste lid, wordt tussen de zinsnede "De organisaties, vermeld in artikel 2 van dit decreet," en de woorden "kunnen met het oog op de bescherming van minderjarigen" de zinsnede "en de onderwijsinstellingen, vermeld in artikel 3, zesde lid van dit decreet," ingevoegd;

2° in de derde paragraaf, eerste lid, wordt tussen de zinsnede "De organisaties, vermeld in artikel 2 van dit decreet," en de woorden "treden elk op als verwerkingsverantwoordelijke", de zinsnede "en de onderwijsinstellingen, vermeld in artikel 3, zesde lid van dit decreet," ingevoegd;

3° in de derde paragraaf, tweede lid, wordt tussen de zinsnede "De organisaties, vermeld in artikel 2 van dit decreet," en de woorden "nemen de passende maatregelen", de zinsnede "en de onderwijsinstellingen, vermeld in artikel 3, zesde lid van dit decreet," ingevoegd;

4° in de derde paragraaf, vijfde lid, wordt tussen de zinsnede "De organisaties, vermeld in artikel 2 van dit decreet," en de woorden "nemen de passende maatregelen", de zinsnede "en de onderwijsinstellingen, vermeld in artikel 3, zesde lid van dit decreet, " ingevoegd.

Hoofdstuk 3. Slotbepaling

Art. 6. De organisaties, vermeld in artikel 2 van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers, controleren binnen drie maanden na de datum van inwerkingtreding van dit decreet het uittreksel uit het strafregister, vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, dat op het ogenblik van voorlegging maximaal één maand oud is, van de volgende medewerkers:

1° de medewerkers die voor de inwerkingtreding van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers, zijn aangesteld conform artikel 3 van dat decreet;

2° de medewerkers die na de inwerkingtreding van voormeld decreet zijn aangesteld maar waarvan de aanstelling meer dan drie jaar geleden heeft plaatsgevonden;

3° de vrijwilligers die krachtens artikel 4, tweede lid, van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers, waren uitgezonderd van de controleverplichting, maar ingevolge dit decreet wel onder de controleverplichting vallen.

De verplichting tot periodieke controle, vermeld in artikel 3 van dit decreet, vangt aan vanaf het ogenblik van voorlegging, als vermeld in het eerste lid.

Hoofdstuk 4. Inwerkingtredingsbepaling

Art. 7. Dit decreet treedt in werking op 1 januari 2027.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR

ADVIES VAN DE VLAAMSE TOEZICHTCOMMISSIE
VOOR DE VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS

Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens

Advies wetgeving VTC nr. 2025/072 van 16 december 2025

over

tekst	Voorontwerp van decreet
van	van de Vlaamse Regering
titel	tot wijziging van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers, wat de modaliteiten van de controle betreft.
roepnaam	(besluit wijziging inzage strafregister)
datum	zoals principieel goedgekeurd op 28 november 2025
trefwoorden	Uittreksel strafregister; controle;

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "de VTC");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet") inzonderheid artikel 10/4, §1;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna AVG), inzonderheid artikel 36, 4, artikel 57, 1, c) en artikel 58, 3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de mevrouw Zuhail Demir, Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk zonder datum, ontvangen door de VTC op 1 december 2025;

Gelet op de behandeling op de zitting van 16 december 2025;

Brengt op 16 december 2025 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs, Justitie en handhaving (hierna "de adviesvrager") verzocht om het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "VTC") over voorontwerp van decreet van de Vlaamse Regering

tot wijziging van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers, wat de modaliteiten van de controle betreft (hierna “het Ontwerp”) zonder aanduiding van specifieke artikelen.

2. Aangezien de adviesbevoegdheid van de VTC op grond van artikel 10/4, § 1 van het e-govdecreet betrekking heeft op de verwerkingen van persoonsgegevens, is haar adviesverlening hiertoe beperkt.

Context

3. Aanpassing van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers in werking. De voorziene evaluatie van het decreet heeft uitgewezen dat het bestaande decreet op een aantal punten dient aangepast te worden. Met dit voorontwerp van decreet worden de aanpassingen, voorgesteld in de evaluatie, doorgevoerd.
4. In de toelichting bij het ontwerp staan de volgende aan te passen punten beschreven (onderlijning VTC):
 - *“De bestaande delegatie aan de Vlaamse Regering om uitzonderingen op de controleverplichting toe te staan, wordt beperkt. Zo kan geen enkele vrijwilliger nog van de controleverplichting worden uitgezonderd, behalve wanneer het gaat om vrijwilligers die bij hun aanstelling jonger zijn dan twintig jaar. Voor deze leeftijdsgroep is de kans immers groot dat het uittreksel uit het strafregister, vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, blanco zal zijn, aangezien sancties die ingevolge het decreet van 15 februari 2019 betreffende jeugddelinquentierecht worden opgelegd aan minderjarigen, niet worden vermeld. Op die manier wordt de bescherming van minderjarigen versterkt, terwijl tegelijk rekening wordt gehouden met de specifieke realiteit van sectoren waarin veel jongeren actief zijn.*
 - *Uit de evaluatie is gebleken dat sommige organisaties het moeilijk hebben met de beoordeling van niet-blanco uittreksels. Daarom wordt in het decreet de mogelijkheid ingeschreven voor de aanstellende organisatie om de beoordeling van het uittreksel uit het strafregister, als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, uit te besteden aan een betrouwbare derde organisatie, die door de Vlaamse Regering per beleidsdomein of per sector kan worden aangeduid. Daarnaast wordt voorzien in de nodige ondersteuning door de mogelijkheid om advies in te winnen bij een of meerdere derde betrouwbare organisaties, ook door de Vlaamse Regering aangeduid. Deze ondersteuning wordt zowel aan de aanstellende organisatie geboden als aan de derde betrouwbare organisatie aan wie de controle uitbesteed wordt.*
 - *Voor stagiairs dient een meer werkbare oplossing gevonden te worden, dit om stageplaatsen maar ook individuele stagiairs administratief te ontlasten. Onderwijsinstellingen kunnen in de toekomst de controle van het uittreksel uit het strafregister opnemen, dit eenmaal per school- of academiejaar. Voor de onderwijsinstellingen wordt daarom ook een rechtsgrond voorzien met betrekking tot de verwerking van de persoonsgegevens uit het uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering.*
 - *Een periodieke controle om de drie jaar van het uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, voor bestaande medewerkers die wat betreft hun activiteiten reeds onder het toepassingsgebied vielen, zal een bijkomende maatregel vormen in de bescherming van minderjarigen. Naar analogie met de periodieke termijn voorzien in het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters wordt hier ook voor drie jaar gekozen. Voor de medewerkers die werden aangesteld vóór de inwerkingtreding van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers, wordt een overgangsbepaling voorzien.”*

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Voorafgaande toelichting

5. De VTC stelt vast dat de personen van wie gegevens worden verzameld en uitgewisseld de volgende zijn: de stagiairs
- en dat het minstens de volgende gegevens betreft:
- identificatiegegevens;
 - contactgegevens;
 - onderwijsloopbaangegevens;
 - opleidingsniveau;
 - gegevens af te leiden uit het uittreksel van het strafregister.
6. Het betreft informatie over natuurlijke personen met onder meer identificatiegegevens en dus gaat het om de verwerking van informatie over geïdentificeerde natuurlijke personen, zijnde persoonsgegevens zoals bedoeld in de AVG. De VTC gaat daarom na in hoeverre het Ontwerp in lijn ligt met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.

2. Bespreking

7. De essentie van het Ontwerp is dat de administratieve last wordt verlegd van de stagiair en de organisatie die de stagiair tewerkstelt naar de onderwijsinstelling die de stagiair uitstuurt.
8. Dit brengt mee dat de verwerking van bijzondere categorie persoonsgegevens kan betreffen en ook persoonsgegevens zoals bedoeld in artikel 10 AVG (strafrechtelijke gegevens), bij een andere partij terecht komen die hiervoor dan verwerkingsverantwoordelijke zal zijn. In de mate dat de werkgever van de stagiair ook een onderwijsinstelling was, verandert er minder dan wanneer die bijvoorbeeld een vzw of een onderneming was.
9. Voor gegevens als bedoeld in artikel 9 AVG moet telkens een specifieke uitzonderingsgrond op het verwerkingsverbod kunnen worden ingeroepen. Dit moet nog aan het Voorstel worden toegevoegd wat de nieuwe verwerkingsverantwoordelijke betreft.
10. Voor de betrokkene, de stagiair, is het een voordeel dat die niet telkens opnieuw, met name voor elke nieuwe werkgever het uittreksel moet opvragen.
11. De VTC wijst erop dat de periodieke verplichting om een uittreksel van het strafregister voor te leggen een bijkomende inperking van de privacy van de betrokkenen vormt
12. De onderwijsinstelling die de stagiair uitstuurt, wordt dus verwerkingsverantwoordelijke voor deze gegevens en moet daartoe aan alle vereisten van de AVG voldoen. De VTC adviseert dat hiervoor minstens een procedure wordt uitgewerkt door de Vlaamse Regering die verzekert dat enkel een zeer beperkt aantal medewerkers toegang hebben. De VTC verwijst daarvoor naar de toepasselijkheid van artikel 10 AVG en artikel 10 WVG dat aangeeft welke bijkomende veiligheidsmaatregelen moeten voorzien worden:
- de categorieën van personen aanwijzen die de persoonsgegevens kunnen raadplegen, waarbij hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de betrokken gegevens nauwkeurig moet worden omschreven;
 - de lijst van de aldus aangewezen categorieën van personen ter beschikking houden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit voor gegevensbescherming;

- ervoor zorgen dat de aangewezen personen door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen.
13. Het betreft niet enkel het opvragen en bewaren van het uittreksel, maar ook de interpretatie ervan, wat gezien de geplande inschakeling van derde partijen hiervoor, niet evident lijkt te zijn. Een mogelijkheid is een systeem waarbij niet de inhoud van het strafregister zichtbaar is maar wel de categorie van werkomgevingen waarin de stagiair wel of niet mag werken.
 14. Volgens de VTC is het aangewezen om enkel met een TTP te werken en noch de uitsturende onderwijsinstelling, noch de werkgever van de stagiair inzage te geven in de uittreksels. Zo wordt ook vermeden dat die (onbedoeld) invloed hebben op de evaluaties die door de onderwijsinstelling gebeuren.
 15. Voor wat het delen van informatie met de derden betreft, wordt een als beschermingsmaatregel anonimisering voorgesteld. Dit is inderdaad aangewezen, maar er moet over gewaakt worden dat die correct gebeurt.
 16. Als de anonimisering werkelijk gerealiseerd is, dan gaat het niet meer over persoonsgegevens en is de AVG niet van toepassing. De derden kunnen dan ook niet als verwerker worden beschouwd. Dit neemt niet weg dat toch de nodige vertrouwelijkheid van die diensten moet worden geëist.
 17. De decreetgever, de Vlaamse Regering en de verwerkingsverantwoordelijken moet nagaan of het uitvoeren van een **gegevensbeschermingseffectenbeoordeling** (GEB - artikel 35 AVG, artikel 23 Kaderwet)¹ voor deze nieuwe manier van werken al dan niet noodzakelijk is.
 18. De VTC meent alvast dat het uitvoeren van een GEB verplicht zal zijn gelet op **de lijst van de VTC**² met verwerkingen waarvoor een Vlaamse bestuursinstantie een GEB moet uitvoeren conform artikel 35,4 van de AVG. De VTC verwijst in dit kader naar het volgende punt:

“3) wanneer er op systematische wijze bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 van de AVG³10, evenals persoonsgegevens met betrekking tot strafrechtelijke veroordelingen of strafbare feiten zoals omschreven in artikel 10 van de AVG of gegevens van zeer persoonlijke aard (zoals financiële gegevens en gegevens over inkomen en vermogen, werkloosheid, betrokkenheid van jeugdzorg of maatschappelijk werk, gegevens omtrent huishoudelijke en privé-activiteiten, locatiegegevens) worden uitgewisseld tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken. GEVOELIGE GEGEVENS 2;”
 19. Ze raadt aan dat dit centraal gebeurt of ondersteund wordt. De VTC wijst erop dat een GEB aan de VTC kan worden voorgelegd voor advies. Bij een hoog risico is de consultatie van de VTC verplicht.³

¹ Voor meer uitleg over en model van GEB, zie:

- <https://www.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie/verplichtingen-bij-het-verwerken-van-persoonsgegevens/gegevensbeschermingseffectbeoordeling-dpia>

- Info op website van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit:

<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/avg/effectbeoordeling-geb>

- Aanbeveling CBPL nr. 01/2018 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2018.pdf>)

- Richtlijnen Groep 29 (WP 248) (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/handleiding-gegevensbeschermingseffectbeoordeling.pdf>)

² Beslissing VTC nr. O/2020/01 van 14 januari 2020 betreffende Aanneem van de lijst met verwerkingen waarvoor een Gegevensbeschermingseffectbeoordeling dient te worden uitgevoerd conform artikel 35.4 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming door Vlaamse bestuursinstanties <https://www.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie/machtigingen-en-adviezen-vlaamse-toezichtcommissie/lijst-vtc-criteria-geb-dpia>

³ Artikel 36, AVG bepaalt dit als volgt: “Wanneer uit een gegevensbeschermingseffectbeoordeling krachtens artikel 35 blijkt dat de verwerking een hoog risico zou opleveren indien de verwerkingsverantwoordelijke geen maatregelen neemt om het risico te beperken, raadpleegt de verwerkingsverantwoordelijke voorafgaand aan de verwerking de toezichhoudende autoriteit.”

20. In de GEB zullen ook de nodige beschermingsmaatregelen moeten worden voorgesteld. Artikel 32 AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.
21. De VTC wijst erop dat aangezien het mogelijk bijzondere categorieën van persoonsgegevens betreft en persoonsgegevens zoals bedoeld in artikel 10 AVG, een bijzondere aandacht vereist is qua informatieveiligheid.
22. Artikel 32 AVG wijst op een aantal voorbeeldmaatregelen om, waar passend, een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen:
- de pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens;
 - het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingssystemen te garanderen;
 - het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;
 - een procedure voor het op gezette tijdstippen testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de verwerking.
23. Voor de concrete uitwerking hiervan wijst de VTC op de aanbeveling⁴ ter voorkoming van gegevenslekken en op de referentiemaatregelen⁵ die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen. De VTC benadrukt ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer⁶ en een logging van de toegangen zodat de functionaris en de toezichthouders kunnen controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens, wat zijn/haar acties waren en waarom⁷. De VTC verwijst naar de richtlijnen die ze gepubliceerd heeft voor het gebruik van digitale middelen voor scholen.⁸
24. Voor zover er gedacht wordt aan het gebruik van cloudtoepassingen, verwijst de VTC naar haar adviezen en aanbevelingen daarover.⁹
25. In geval beroep wordt gedaan op een verwerker dan wijst de VTC op volgende vereisten:
- sluiten van een verwerkersovereenkomst;
 - aanstellen van een DPO door de verwerker;
 - aanwijzen van categorieën personen die toegang hebben en lijst bijhouden.
26. In principe moet de specificering van maatregelen niet in de wetgeving worden opgenomen. Wanneer de decreetgever of in een later stadium (mits delegatie), de Vlaamse Regering echter vermoedt dat de gepaste

⁴ Aanbeveling CBPL nr. 01/2013

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2013.pdf>)

⁵ Referentiemaatregelen CBPL voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens, Versie 1.0 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/nota-inzake-de-beveiliging-van-persoonsgegevens.pdf>)

⁶ Zie ook Aanbeveling CBPL nr. 01/2008

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf>)

Verschillende instanties kunnen hiervoor aangepaste technologische oplossingen bieden (zoals bijvoorbeeld de Kruispuntbank van de Sociale zekerheid).

⁷ *Audit trailing of beveiligd controlespoor.*

⁸ Richtlijnen van de Vlaamse Toezichtcommissie bij het gebruik van digitale middelen in het onderwijs zoals leerlingen, cursisten- en personeelsadministratie, leerlingvolgsystemen, pakketten voor financieel beheer, educatief lesmateriaal en elektronische leeromgevingen,...(<https://www.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie/machtigingen-en-adviezen-vlaamse-toezichtcommissie/advies-vtc-nr-2020-001>)

⁹ <https://www.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie/domeinen/cloud>

maatregelen niet gerealiseerd zullen worden zonder dit aan de betrokken instanties expliciet op te leggen, dan moet dat wel gebeuren.¹⁰

BESLUIT

27. De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:

- een GEB opstellen en aan de VTC voorleggen (op grond van artikel 31 AVG, artikel 58, 1, a), AVG en artikel 10/6, §3 van het e-Govdecreet);
- overwegen om ook de uitzendende instelling geen inzage in de uittreksels te geven;
- de toegang tot de gegevens in ieder geval streng beperken;
- de gepaste veiligheidsmaatregelen te nemen.

Hans Graux,
Voorzitter VTC

Getekend door: Graux Hans Theo J
Getekend op: 2025-12-18 22:37:12 +01:00
Reden: Ik keur dit document goed

¹⁰ Dit kan eventueel ook in een ministerieel besluit of een omzendbrief.

ADVIES VAN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD VOOR CULTUUR, JEUGD, SPORT
EN MEDIA

Advies

Algemene Raad i.s.m. de Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk, de Vlaamse Sportraad en de Sectorraad Kunsten en Erfgoed
23 december 2025

Advies over het wijzigingsdecreet uittreksel uit het strafregister

Op 1 december 2025 vroeg de minister bevoegd voor Justitie, mevrouw Zuhail Demir advies over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers, wat de modaliteiten van de controle betreft.

De Sectorraad Sociaal Cultureel Werk en de Vlaamse Sportraad behandelden de adviesvraag in hun respectievelijke zitting van 9 december 2025. De Algemene Raad en de Sectorraad Kunsten en Erfgoed finaliseerden het advies via schriftelijke procedure.

Contextualisering

Het decreet van 2023 bepaalt dat nieuwe medewerkers en vrijwilligers die structureel in aanraking komen met kinderen en jongeren een uittreksel van het strafregister moeten voorleggen aan de organisatie waar zij aan de slag willen. De armoede- en jeugdsector bedongen een vrijstelling.

Het wijzigingsdecreet bepaalt dat elke medewerker om de 3 jaar opnieuw zijn uittreksel moet voorleggen. De vrijstelling voor de jeugdsector verdwijnt, al blijft een uitzondering mogelijk voor vrijwilligers die op het moment van aanstelling jonger zijn dan 20 jaar. Na de initiële controle bij de aanstelling, moet een organisatie dus om de 3 jaar herevalueren of het strafregister van een medewerker een bezwaar vormt.

Om organisaties te ondersteunen bij de controleverplichting, wordt een delegatie gegeven aan de Vlaamse Regering om de aanstellende organisaties, waarbij de Vlaamse Regering dit wenselijk acht, de mogelijkheid te geven om advies in te winnen bij een betrouwbare derde organisatie of de controle door een betrouwbare derde organisatie te laten uitvoeren.

Het voorliggende voorontwerp van decreet regelt dat onderwijsinstellingen in de toekomst de controle van het uittreksel uit het strafregister kunnen opnemen voor stagiairs en duaal lerenden, dit eenmaal per academiejaar.

Werkwijze

Het huidige voorstel tot wijziging werd opnieuw voorgelegd aan de betrokken adviesraden. Dit resulteerde in een aantal hieronder weergegeven gemeenschappelijke opmerkingen die door de Algemene Raad en de sectorraden worden onderschreven. In de tekst komen enkele sectorspecifieke conclusies aan bod die in cursief zijn weergegeven.

Advies

Algemeen

De SARC is tevreden dat de Vlaamse Regering grensoverschrijdend gedrag ernstig neemt en hier een beleid rond ontwikkelt. Een veilige omgeving borgen voor kinderen en jongeren in de vrijetijd is een *conditio sine qua non*. Eerder adviseerde de SARC over het decreet¹². In deze adviezen gaf de SARC reeds aan dat de geschiktheid van dit instrument in de bescherming van integriteit van kinderen en jongeren verschilt van sector tot sector. Het advies omvat dan ook op dit onderscheid gestoelde benaderingen.

De SARC bevestigt zijn vraag om blijvend te investeren in vorming, opleiding, preventie, sensibilisering en risicoanalyse. Op langere termijn blijkt dit doeltreffender dan het systematisch opvragen van een uittreksel van het strafregister (preventie boven controle).

De Vlaamse Sportraad vindt het positief dat de maatregel nu voor alle betrokken sectoren geldt en er voor alle kinderen en jongeren maximaal wordt ingezet op het creëren van een veilige omgeving.

Evaluatie

Er wordt in het voorontwerp enkele keren verwezen naar de evaluatie van de maatregel, maar het Horizontaal Overleg Vrijwilligersbeleid (HOV) plaatste in haar advies van 3 februari 2025³ serieuze vraagtekens bij de populatie van de enquête die gehanteerd is voor de evaluatie. Er was sprake van een ongelijke vertegenwoordiging van sectoren, en het blijft onduidelijk in hoeverre kleine(re) organisaties hebben deelgenomen aan de enquête. De kleinere verenigingen, die vaak meer planlast ervaren en waarbij de informatieveiligheid moeilijker te realiseren valt, blijken ondervertegenwoordigd te zijn geweest in de enquête. Het is op basis van deze evaluatie

¹ 3 september 2021. [SARC-Advies over voorontwerp van decreet houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers](#)

² 27 april 2022. [SARC-Advies over het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot uitsluiting van organisaties uit het jeugdwerk van de verplichting tot controle van het uittreksel uit het strafregister voor bepaalde nieuwe medewerkers](#)

³ 2 februari 2025. Hov-Advies Over Het Decreet Van 3 Juni 2022.

onvoldoende duidelijk in hoeverre de maatregel wordt toegepast door organisaties en verenigingen. Daarnaast is het niet mogelijk om de proportionaliteit van de planlast voor de sector voldoende in te schatten.

De SARC adviseert om bij toekomstige evaluaties te waken voor een meer representatieve populatie van de enquête, oog te hebben voor de planlast van organisaties en verenigingen, en de bekendheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van de maatregel beter in beeld te brengen.

Administratieve last

Het decreet legt veel verantwoordelijkheid bij de sectoren zelf. Organisaties dienen in een eigen systeem te voorzien waardoor het uittreksel uit het strafregister van elke medewerker uit de organisatie om de drie jaar wordt opgevraagd, gecontroleerd, tijdelijk bijgehouden en vernietigd. Een onrealistische verwachting voor vrijwilligersorganisaties zonder formele structuren en professionele ondersteuning.

Daarbij komt ook nog de complexiteit van aangrenzende wetgeving, zoals de privacywetgeving die organisaties en verenigingen met uitdagingen en risico's (inclusief mogelijke boetes) op vlak van onder andere informatiegegevens en de bescherming van persoonsgegevens confronteert. Uit de evaluatie bleek ook dat het vertrouwelijk behandelen van de uittreksels in kleine(re) organisaties niet altijd evident is en dat de uittreksels in de praktijk vaak op onveilige wijze worden doorgemailed en bijgehouden. Het opvragen, controleren, tijdelijk bijhouden en vernietigen in lijn met de privacywetgeving van een strafregister is dus een enorme uitdaging voor organisaties, zeker voor die organisaties die voornamelijk (of zelfs volledig) met vrijwilligers werken.

Het is daarom van groot belang dat de overheid de sector bij het uitvoeren van deze maatregel maximaal ontzorgt. Hoewel de planlast voor de medewerker is verlaagd via het gemakkelijker, sneller en goedkoper aanvragen van het uittreksel strafregister, is de planlast voor de vereniging nog altijd even groot.

De Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk wil benadrukken dat deze administratieve verplichtingen voor kandidaat-vrijwilligers een (mentale) drempel kunnen opwerpen, wat de toegankelijkheid van vrijwilligerswerk in de weg kan staan. Dit geldt daarnaast ook voor heel wat medewerkers die deze controle nooit hebben ondergaan en nu (januari 2027) dus voor het eerst gecontroleerd worden.

Controle betrouwbare derde organisatie

Een manier om de sector bij deze maatregel te ondersteunen, is om organisaties bij te staan bij het controleren van dit uittreksel strafregister of deze controle én beoordeling zelfs volledig uit handen te nemen. Het voorliggende voorontwerp van decreet geeft de Vlaamse Regering de mogelijkheid om te voorzien dat organisaties de controle door een betrouwbare derde organisatie laten uitvoeren, alsook om advies in te winnen bij een betrouwbare derde organisatie.

De SARC twijfelt eraan of er een geschikte derde organisatie gevonden kan worden die de middelen, capaciteit en ruimte heeft om deze taak naar behoren uit te voeren. De raad adviseert daarom, met het oog op capaciteit in tijd en middelen, een overheidsactor aan te wijzen en geen sectororganisatie.

Daarnaast adviseert de SARC om één geschikte neutrale derde partij aan te wijzen voor alle betrokken sectoren, zodat versnippering en de mogelijkheid tot diverse beoordelingspraktijken wordt voorkomen. In dit advies pleit de SARC dus voor het aanduiden van één overheidsactor als neutrale derde. Als toch zou worden geselecteerd voor meerdere neutrale derdes, is ondersteuning van en afstemming met en tussen deze actoren van groot belang.

Het is eveneens belangrijk om de drempels om een beroep te doen op een neutrale derde zo laag mogelijk te houden (zowel mentaal, administratief als financieel).

De SARC adviseert om de mogelijkheid te onderzoeken om een systeem te voorzien waarbij verenigingen enkel te zien krijgen of een medewerker geschikt of ongeschikt wordt bevonden, zoals bij het Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) in Nederland. Hierdoor vallen de administratieve last, problemen met betrekking tot de beoordelingscapaciteit bij verenigingen en bezorgdheden rond privacy weg. Als suggestie schuift de SARC het Digitaal Verenigingsloket als mogelijke partner naar voren, gezien de recente lancering en bijhorende missie. De raad vraagt om sectoren tenminste volwaardig te betrekken bij het aanduiden van een betrouwbare derde organisatie door de Vlaamse regering. Zij dient ook het nodige budget te voorzien voor deze organisatie.

Informatieveiligheid en privacy

Er blijven volgens de SARC risico's bestaan op het vlak van informatieveiligheid en bescherming van persoonsgegevens. Zelfs in het geval dat de controle door een betrouwbare derde organisatie wordt uitgevoerd, dient het uittreksel geanonimiseerd bezorgd te worden aan deze betrouwbare derde organisatie en blijft de bezorgdheid dat vrijwilligersorganisaties een betrouwbaar systeem moeten ontwikkelen om het strafregister op te vragen, te bewaren, te anonimiseren en achteraf te verwijderen. Ook hierin moet de sector dus ondersteund worden, door bijvoorbeeld het aanbieden van een overkoepelend platform dat is gespecialiseerd in het behandelen van gevoelige informatie, of via een hierboven gesuggereerd partnerschap met het Digitaal Verenigingsloket.

Het mag duidelijk zijn dat de SARC ervoor gewonnen is dat organisaties geen toegang krijgen tot privacygevoelige informatie. Indien dit niet mogelijk is, pleit de SARC voor een beknopter uittreksel met enkel relevante informatie en dus een focus op grensoverschrijdend gedrag. Het uittreksel strafregister is een zeer uitgebreid model dat meer informatie bevat dan nodig om in te schatten of iemand geschikt is om in een organisatie aan de slag te gaan. Dit maakt de beoordeling ervan eenvoudiger en verkleint het risico dat privacygevoelige informatie gedeeld zou worden. Een uittreksel uit het strafregister brengt mogelijks immers veel meer informatie op tafel dan strikt nodig voor het beantwoorden van de geschiktheidsvraag.

Toepassingsgebied

Zoals ook in het vorige advies van de SARC⁴ werd aangegeven, blijft het toepassingsgebied volgens de SARC nog altijd te vaag over welke categorie personen/functies hier nu precies onder valt. Het voorliggende voorontwerp van decreet biedt hiervoor vooralsnog geen uitkomst.

Er bestaat bijvoorbeeld onduidelijkheid over hoe ver de voorwaarde “op structurele basis rechtstreeks contact hebben met minderjarigen” precies reikt, zeker in een context waar veel vrijwilligers zonder overeenkomst actief zijn. Het ontwerp van decreet is daarnaast van toepassing op onder meer medewerkers die worden aangesteld conform de wet van 3 juni 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers. Het is ook onduidelijk hoe ‘aangesteld’ geïnterpreteerd moet worden, aangezien in de praktijk vrijwilligers niet altijd formeel worden aangesteld. De grens tussen een actief lid of vrijwilliger is ook niet altijd duidelijk. Daarnaast zijn er ook organisaties zonder formele beslissingsstructuren waardoor er ook geen verantwoordelijken zijn die vrijwilligers ‘aanstellen’, laat staan uittreksels kunnen opvragen. Verder ondervinden verenigingen praktische problemen bij het opvragen van het uittreksel strafregister bij buitenlandse medewerkers, onder andere met betrekking tot timing en financiële kosten.

Deze vragen en problemen vragen meer en betere concretisering. Het opstellen van sectorale draaiboeken kan hierbij helpen en is dus ook een belangrijke stap in de uitvoering van dit decreet.

Zowel in de memorie van toelichting als in de nota aan de Vlaamse regering wordt melding gemaakt van de “uitzondering voor medewerkers die eenmalig en voor maximum één dag over de periode van één jaar worden ingezet”. Omdat deze zin niet lijkt aan te sluiten bij de aanpassingen die dit wijzigingsdecreet beoogt, wordt deze best verwijderd.

Periodieke controle

In het vorige advies van de SARC⁴ gaf de Vlaamse Sportraad aan dat een herhaaldelijke opvraging van het uittreksel strafregister een betere bescherming zou bieden dan een eenmalige controle bij nieuwe medewerkers. De sectorraad suggereerde om deze optie tot herhaaldelijke opvraging opnieuw te bekijken indien de nodige stappen waren gezet om de procedure tot opvraging van het uittreksel strafregister te versimpelen en versnellen.

Aangezien er verdere stappen zijn gezet met betrekking tot het gratis en digitaal opvragen van het uittreksel strafregister, adviseert de Vlaamse Sportraad dan ook positief bij de voorgestelde periodieke controle om de drie jaar. Dit vergroot het toepassingsgebied aanzienlijk aangezien ook alle personen die actief waren voor intrede van het decreet nu onder de reikwijdte van de maatregel vallen, waardoor er extra wordt ingezet op het creëren van een veilige omgeving voor kinderen en jongeren.

⁴ 3 september 2021. [SARC-Advies over voorontwerp van decreet houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers](#)

Uitrol en evaluatie

Het ontwerp van decreet zal in samenspraak met de gevatte sectoren uitgerold en geëvalueerd worden. De SARC stelt daarbij de vraag op welke manier de sectoren betrokken zullen worden en hoe en met welke frequentie de maatregel geëvalueerd zal worden. Het is op dit ogenblik volgens de raad nog onvoldoende bekend hoe goed of slecht het huidige systeem werkt. Hebben we delicten kunnen voorkomen? Hebben deze maatregelen enkel de juiste kandidaten afgeschrikt? Dit lijkt volgens de raad onmogelijk vast te stellen.

Ten slotte benadrukt de raad nogmaals de nood aan sectorale draaiboeken. Dit helpt organisaties en vrijwilligers op weg om op een efficiënte en effectieve manier en op de juiste momenten gepaste maatregelen te nemen. De SARC vindt het belangrijk dat het Agentschap Justitie en Handhaving voorziet in de nodige ondersteuning van de sectoren bij het opstellen van deze draaiboeken en dat er een horizontale screening gebeurt vanuit dit agentschap om tegenstrijdige principes tussen sectoren te voorkomen.

Namens de Algemene Raad,

Annick Schramme, algemeen voorzitter

Bart Dierick, algemeen secretaris

Namens de Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk

Frie De Greef, voorzitter

Dirk Verbist, ondervoorzitter

Bart Dierick, secretaris a.i.

Namens de Vlaamse Sportraad,

Cindy Winters, voorzitter

Alain Lescrauwaet, ondervoorzitter

Maarten Koolen, secretaris

Namens de Sectorraad Kunsten en Erfgoed,

Bart Demuyt, voorzitter

Sigrid Bosmans, ondervoorzitter

Veerle Keuppens, secretaris

ADVIES VAN DE VLAAMSE JEUGDRAAD

ADVIES 2601

Advies Wijzigingsdecreet uittreksel strafregister

Datum: 7 januari 2026

Voorzitter: Stef Vanderspikken

Aanwezigen: Lore Beke, Virginie Bauveroy, Adelina Garcia, Leonore Lauwers, Robbe Van Hool, Stef Vanderspikken, Marnik De Bont, Lies Vancayzeele, Jan-Aleksander Roggen, Ivo Shimwa, Ernestina Addai

De Vlaamse Jeugdraad, in vergadering op 7 januari 2026, onder voorzitterschap van Stef Vanderspikken, en met bovenvermelde aanwezigen, adviseert unaniem het volgende advies.

Inhoudstafel

Situering	45
Advies	47
Effecten op jonge vrijwilligers	47
1. Informeer en zorg voor voldoende ondersteuningsmogelijkheden voor organisaties richting jonge vrijwilligers. Focus hierbij op de noden van jongeren in maatschappelijk kwetsbare posities.	47
2. Maak ruimte voor tweede kansen en dialoog en vermijd onnodige zelfcensuur.	47
3. Garandeer de privacy van jongeren maximaal.	48
4. Verlaag maximaal de administratieve drempels die jongeren ervaren bij het opvragen van het uittreksel.	48
Effecten op organisaties	49
5. Schuif opdrachten die de verantwoordelijkheid van Justitie zouden moeten zijn niet door naar het jeugdwerk.	49
6. Belast het jeugdwerk niet met een bijkomende golf van administratie die tijd wegneemt van het (veel meer effectieve) preventieve werk rond integriteit.	49
7. Zorg ervoor dat de beoordelaars van de attesten geen risico lopen om aansprakelijk gesteld te worden.	50

8.	Vrijwillig engagement is niet altijd formeel vastgelegd, voorzie duidelijke richtlijnen voor alle types jeugdwerk.	50
9.	Zorg voor een helder afwegingskader voor organisaties om te oordelen of iemand wel of niet een engagement kan opnemen, met telkens de nodige ondersteuning waar dit moeilijker is.	51
Onze voorstellen		52
10.	Investeer in wat bewezen werkt: het kwalitatieve integriteitsbeleid van organisaties in het jeugdwerk.	52
11.	Zorg voor een uittreksel waar enkel relevante misdrijven op verzameld worden.	52
12.	Het uittreksel uit het strafregister moet binnen de 24 uur afgeleverd kunnen worden en steeds op een laagdrempelige manier digitaal opgevraagd kunnen worden.	52
13.	Ontlast vrijwilligers en organisaties door de volledige flow van aanvraag tot controle digitaal te laten verlopen, bijvoorbeeld via het verenigingsloket.	53
14.	Een minister kan voor diens sector een uitzondering aanvragen voor de startleeftijd waarop het uittreksel strafregister wordt opgevraagd, tot maximum 20 jaar. We erkennen dat dit een belangrijk compromis is, zorg ervoor dat dit in de toekomst bewaard blijft.	53
15.	Monitor en evalueer het decreet na 1 jaar grondig en voorzie nadien om de drie jaar een evaluatie.	54

Situering

Sinds 1 februari 2023 verplicht de Vlaamse overheid aan organisaties en verenigingen uit verschillende sectoren om voor nieuwe medewerkers die met minderjarigen werken een uittreksel uit het strafregister, model artikel 596.2 (ook wel het 'minderjarigenmodel' genoemd), op te vragen en te controleren. Onder medewerkers worden zowel beroepskrachten als vrijwilligers begrepen. De verantwoordelijkheid voor de controle ligt bij de organisaties, inclusief verenigingen die grotendeels of volledig afhankelijk zijn van vrijwilligers, zoals vastgelegd in het decreet van 3 juni 2022 (verder: het decreet).

Deze controle is enkel vereist als de activiteit van de medewerker voor de organisatie valt onder opvoeding, psycho-medisch-sociale begeleiding, hulpverlening aan de jeugd, kinderbescherming, animatie of begeleiding van minderjarigen, wat neerkomt op het toepassingsgebied van artikel 596, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering. De controle gebeurt aan de hand van het hierboven genoemde uittreksel uit het strafregister.

Het decreet van 1 februari 2023 voorzag ook in de mogelijkheid om de controle van het uittreksel uit het strafregister niet van toepassing te maken voor vrijwilligers van bepaalde organisaties of sectoren. Op basis hiervan keurde de Vlaamse Regering in 2022 een afwijking op de controleverplichting van het minderjarigenmodel van vrijwilligers goed voor organisaties binnen het jeugdwerk en armoedeorganisaties. Die uitzondering werd ook expliciet gevraagd en nagestreefd door het jeugdwerk, en bepleit door de Vlaamse Jeugdraad in vorige adviezen.¹

In het huidige regeerakkoord (2024-2029) sneuvelde die uitzondering voor vrijwilligers in het jeugdwerk:

¹ Vlaamse Jeugdraad, 2021, [Advies 2106 – Uittreksel strafregister](#) en 2022, [Advies 2205 – Uitzondering uittreksel strafregister](#).

“De Vlaamse regering wil het uittreksel van het strafregister voor medewerkers die een engagement opnemen bij het jeugdwerk verplichten, naar analogie van de regelgeving voor alle andere sectoren. Er wordt verder gesteld dat, in samenwerking met de jeugdsector, de modaliteiten rond de implementatie van de controleverplichting, de aansprakelijkheid en de leeftijd worden uitgewerkt, waarbij ervoor wordt gezorgd dat de verantwoordelijkheid niet bij jongvolwassenen terechtkomt.”²

Daarop diende Vlaams minister van Justitie en Handhaving Zuhal Demir eind november 2025 een wijzigingsdecreet in waarbij de uitzondering voor vrijwilligers in het jeugdwerk wegvalt. Voortaan moet iedereen die een begeleidende rol opneemt voor minderjarigen een uittreksel strafregister voorleggen. Het wijzigingsdecreet voert naast het schrappen van de uitzondering ook een aantal nieuwe regels in; zo moet het uittreksel in elke sector periodiek opgevraagd en ingeschat worden, elke drie jaar. Per sector kan een uitzonderingsmogelijkheid voorzien worden voor de ondergrens qua leeftijd waarop het uittreksel moet worden opgevraagd (tot maximum 20 jaar). Dit wijzigingsdecreet gaat in voege vanaf 1 januari 2027.

De Vlaamse Jeugdraad is bijzonder bezorgd om dit decreet en de wijzigingen die het doorvoert, net omwille van de impact die het decreet kan hebben op jongeren en organisaties in het jeugdwerk.

Net als de Vlaamse regering streven wij ernaar dat kinderen en jongeren in een veilige omgeving kunnen genieten van vrije tijd. Over de manier waarop we dit moeten en kunnen realiseren, verschillen we van mening. We zijn dan ook bijzonder bezorgd over de invoering van de maatregel waarbij jonge vrijwilligers hun uittreksel strafregister nu ook zullen moeten opvragen en voorleggen en waarbij een grote taak zal komen te liggen op (koepel)organisaties in het controleren en inschatten van deze uittreksels.

We herhalen graag nog eens onze fundamentele bezwaren. Het jeugdwerk werkt nu al zeer preventief. Wij blijven dan ook van mening – zoals al eerder beargumenteerd in vorige adviezen – dat deze maatregel vooral een vals gevoel van veiligheid zal opleveren: preventief werken blijft en zal altijd de beste remedie tegen grensoverschrijdend gedrag blijven. Daarnaast zou het opvolgen van jongeren die delinquente feiten gepleegd hebben de verantwoordelijkheid moeten zijn van Justitie, waar dit decreet die verantwoordelijkheid nu resoluut legt bij de vele jonge vrijwilligers en jeugdwerkers van onze sector. Nog los van de vele drempels (zowel emotioneel, administratief als op vlak van gegevensbescherming) die dit decreet opwerpt bij jonge vrijwilligers, zorgt deze maatregel ook voor zelfcensuur bij jongeren in een maatschappelijk kwetsbare positie. Het jeugdwerk is bij uitstek een plek waar jongeren (tweede) kansen krijgen, waar ze kunnen leren en zichzelf ontwikkelen, en dus een plek die jongeren integreert en vasthoudt binnen de samenleving. Deze maatregel dreigt van het jeugdwerk een minder welkome plek te maken.

Meer praktische bezwaren op niveau van uitvoering voor jongeren en jeugdwerkorganisaties zitten in de grote administratieve last: in het jeugdwerk stromen continu vrijwilligers in en uit, en die grote hoeveelheden uittreksels opvragen en controleren is niets minder dan een administratieve ramp, die veel tijd en geld kost. Vlaams gesubsidieerde jeugdwerkorganisaties moeten dit bovendien bolwerken met middelen die hierdoor niet naar de echte werking kunnen gaan. Die echte werking focust al lange tijd op kwaliteitsvolle omgang, preventie en een geïntegreerde aanpak rond integriteit en in tijden van besparingen is het minder kunnen inzetten op onze kinderen en jongeren zelf een ongeoorloofde uitgave.

Tegelijk zien we een aantal kleine lichtpuntjes in het decreet, zoals de mogelijkheid om per sector een uitzondering toe te staan waarbij het uittreksel pas op 20 jaar voor het eerst zal moeten worden opgevraagd. Zo ontzien we een nog veel grotere groep jongeren waarvan het strafregister standaard blanco zal zijn.³ We zijn ook opgelucht te lezen dat de mogelijkheid is ingebed om advies te vragen aan en/of beoordeling uit te besteden aan een “betrouwbare derde”. Tot

² [Vlaams regeerakkoord 2024-2029](#), p. 190.

³ Zoals de memorie van toelichting bij het wijzigingsdecreet zelf stelt: “Zoals reeds vermeld, is voor deze jonge vrijwilligers de kans immers klein dat zij op het ogenblik van hun aanstelling reeds een veroordeling hebben opgelopen dat zou leiden tot een vermelding op het uittreksel strafregister. Gelet op het feit dat sancties opgelegd aan minderjarigen ingevolge het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht vooralsnog niet op het uittreksel uit het strafregister, vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, worden opgenomen, zal dit voor personen jonger dan twintig jaar in veel gevallen blanco zijn. Bovendien zijn in sommige sectoren, zoals bijvoorbeeld het jeugdwerk, in verhouding tot andere sectoren veel minderjarige vrijwilligers actief. De mogelijkheid wordt behouden om een uitzondering op de controleverplichting te voorzien voor die organisaties of sectoren.”

slot zijn we tevreden met de investering van de minister van Jeugd om de sector het komende anderhalf jaar procesmatig te begeleiden richting implementatie.

We lijsten hierboven nog eens onze fundamentele bezwaren tegen het opvragen van een uittreksel uit het strafregister voor vrijwilligers op. We gaan hier in het verdere advies niet verder op in, maar zullen ons focussen op de randvoorwaarden opgenomen in het wijzigingsdecreet om de verschillende drempels voor jongeren en jeugdwerkorganisaties zo goed en zo kwaad mogelijk weg te halen of te verzachten. We kijken hierbij naar de implementatie in Nederland als lichtend voorbeeld. We vragen om zo veel mogelijk rekening te houden met de aandachtspunten die we voorleggen. Om dit advies op te maken, werd verder overlegd met de organisaties van het Vlaams jeugdwerklandschap, de beleidswerkgroep Welzijn & Integriteit en de adviesraad van de Vlaamse Jeugdraad.

Advies

Effecten op jonge vrijwilligers

Informeert en zorg voor voldoende ondersteuningsmogelijkheden voor organisaties richting jonge vrijwilligers. Focus hierbij op de noden van jongeren in maatschappelijk kwetsbare posities.

Het jeugdwerk heeft in vergelijking met andere sectoren een **heel hoge in- en uitstroom**. Dit maakt het voor het jeugdwerk uitdagend om jonge vrijwilligers correct te informeren en te ondersteunen. Jongeren zullen **emotionele drempels** ervaren, zowel als aanvrager ("ik moet me bewijzen" tot "ze zullen een mening over me vormen") als in de rol van opvrager (bv. gevoelens van ongemak bij het opvragen, tot: "ik heb deze info nu, hoe moet ik me nu gedragen/verhouden tot die persoon/tot anderen?"). Daarnaast zijn er ook tal van **administratieve drempels** en vragen die hierbij komen kijken, die elk een uitleg en begeleiding vergen (gaande van het uitleggen wat het uittreksel is, over hoe je het opvraagt, aan wie je dat moet geven en wat daar dan mee gebeurt).

Zo'n **procedure lijkt misschien – relatief – eenvoudig**, maar net bij die groep jongeren die maatschappelijk al kwetsbaarder is (en al dan niet wantrouwer staat ten aanzien van de overheid of controle), is de kans groot dat hierop wordt afgehaakt, ook al hebben deze jongeren misschien helemaal geen (relevante) feiten op hun naam staan. Jeugdwerk heeft net voor die jongeren een onmisbaar grote preventieve en integrerende kracht.

Om die redenen is het grondig kunnen informeren en ondersteunen van jonge vrijwilligers bijzonder belangrijk. Correct en laagdrempelig informeren over wat het uittreksel is, waar je dit vindt, waarom dit nodig is om te controleren, ... neemt voor een stuk angst en wantrouwen weg. Jonge vrijwilligers en zeker zij in een maatschappelijk kwetsbare positie ondersteunen en helpen bij zowel het opvragen, opsturen, als bij het kaderen van de beoordeling, is van cruciaal belang om hen in het proces om vrijwilliger te worden (of blijven) niet kwijt te raken.

Maak ruimte voor tweede kansen en dialoog en vermijd onnodige zelfcensuur.

Elk zedenfeit dat vermeden wordt, is vanzelfsprekend essentieel. Maar het uittreksel strafregister, model 596.2, omvat meer dan enkel die feiten die relevant zijn voor deze afweging. Dat maakt dat sommige jongeren potentieel onnodig **zelfcensuur** zullen toepassen omdat ze iets ongerelateerd op hun strafblad hebben staan, en daarom bij voorbaat niet zullen starten met een vrijwillig engagement.

Daarnaast geeft onderzoek aan dat mensen die feiten pleegden en daar een straf voor kregen door de samenleving nogmaals gestraft worden omdat er te weinig ruimte is voor tweede kansen. Hierdoor hebben ze het moeilijk opnieuw een plek te vinden in hun gemeenschap. We weten dat net dat **blijvende isoleren en dat gebrek aan kansen leiden tot recidive**. Laat ons hopen dat ook de jongeren die ooit seksueel grensoverschrijdend gedrag naar minderjarigen hebben gesteld, op een adequate manier opgevangen kunnen worden met de juiste zorg en gevolgen, en dat we jongeren die zaken op hun strafblad hebben die niet relevant zijn voor de functie die ze zullen vervullen, (**tweede kansen**) blijven geven in onze samenleving en in het jeugdwerk.

Vermijd dat jongeren aan zelfcensuur doen doordat ze fout geïnformeerd zijn of angst hebben om gestigmatiseerd te worden. We vragen daarom extra in te zetten op informatie en ondersteuning voor die jongeren die geen blanco uittreksel kunnen voorleggen. Voorzie ook de nodige informatie over wat er op dat uittreksel staat én blijf eraan werken om hier alleen de nodige informatie te delen. Zorg er bovendien voor dat organisaties die moeten oordelen of een jongere een engagement kan opnemen de handvaten krijgen om met deze jongeren in dialoog te gaan. Het jeugdwerk wil niet bijdragen aan verdere stigmatisering van mensen met labels, en een voorzichtigheidslogica niet laten overhellen naar een absolute (en schijnbare) veiligheidslogica. Dit zet de emancipatie van kinderen, jongeren en heel het jeugdwerk onder druk en dreigt ook het jeugdwerk, één van de laatste veilige plekken voor jongeren, te doen verschuiven naar controle en wantrouwen in plaats van vertrouwen.

Garandeer de privacy van jongeren maximaal.

Zoals hoger reeds aangehaald bestaat er een reëel risico dat jongeren zichzelf zullen censureren bij het aangaan van een engagement. Een deel van de oorzaak hiervan is dat ze bang zijn om hun privacy te verliezen. Je moet je uittreksel bezorgen aan een organisatie zonder te weten wat er nadien mee zal gebeuren. Wie zal je gegevens te zien krijgen? Zal je uittreksel na controle effectief verwijderd worden? Wat als de beoordelaar niet discreet is en informatie gedeeld wordt met derden?

Jongeren zullen zich terecht vragen stellen over hoe hun gegevens beschermd worden. Zorg er daarom voor dat jonge vrijwilligers nooit andere vrijwilligers moeten controleren. Een digitalisering van de controle kan helpen om de privacy te beschermen en enkel relevante feiten te melden aan de juiste personen. Bovendien zorgt een correcte digitalisering ervoor dat gegevens na controle automatisch gewist kunnen worden en er gelogd kan worden of er effectief een controle plaats vond. Zorg er dan ook voor dat hier een systeem voor voorzien wordt, en niet elke (kleine) organisatie hier zelf een gepast systeem voor moet ontwikkelen.

Verlaag maximaal de administratieve drempels die jongeren ervaren bij het opvragen van het uittreksel.

Voor heel wat jongeren is het opvragen van een uittreksel en dit nadien bezorgen aan een organisatie geen evidentie. Ofwel moet je fysiek naar het gemeentehuis, dat maar zelden open is op de momenten dat jongeren tijd hebben. Ofwel moet je het digitaal aanvragen. We weten dat er ondertussen heel wat veranderd is bij de digitale toegankelijkheid en de aanvraagprocedures van steden en gemeenten, dat juichen we toe. Wel willen we een kanttekening plaatsen bij de vanzelfsprekendheid waarmee veel volwassen beleidsmakers kijken naar de digitale toegankelijkheid van dit soort procedures. Uit ervaring weten we als Vlaamse Jeugdraad bij onze verkiezingen bv. dat heel wat jongeren geen itsme, MyGov of pincode van hun identiteitskaart binnen bereik hebben. Vergeet hierbij niet dat ook heel wat jongeren botsen op de digitale kloof, en voorzie dus naast digitale mogelijkheden ook andere toegankelijkheidsmaatregelen.

Voorzie bv. naast openingsuren binnen de vrije tijdsmomenten van jongeren (met bv. avondopeningsuren) ook snelle procedures (heel wat jeugdorganisaties werken noodgedwongen met snelle instroom voor bv. vakantie of speelpleinbegeleiding). Een uittreksel kunnen afleveren zou bv. binnen de 24 uur moeten kunnen bij elke stad of gemeente. We roepen elke Vlaamse en Brusselse stad en gemeente dus op om zich hierin zo toegankelijk mogelijk op

te stellen. Denk hierbij bv. ook aan een moment waarbij iemand van de stad of gemeente aanwezig is bij de start van het jeugdwerkjaar. Zo kunnen vragen gesteld en (administratieve) drempels verlaagd worden.

Effecten op organisaties

Schuif opdrachten die de verantwoordelijkheid van Justitie zouden moeten zijn niet door naar het jeugdwerk.

Het opvolgen van een persoon die feiten gepleegd heeft, is de verantwoordelijkheid van Justitie. Het opvolgen van mensen die niet geschikt zijn om met kinderen, jongeren of andere mensen in kwetsbare omstandigheden om te gaan, zou bij justitie moeten opgenomen (kunnen) worden en zou niet mogen afhangen van organisatie tot organisatie. We voelen vandaag doorheen heel de samenleving een tekort bij Justitie door lange wachttijden en weinig tijd per casus. In plaats van te investeren in ons justitieel systeem, wordt een deel van hun verantwoordelijkheid doorgeschoven naar organisaties. Hiermee verschuift een deel van hun mandaat, waardoor voor organisaties onduidelijkheid ontstaat over waar hun zorgplicht en aansprakelijkheid ligt. Er ontstaat een groot spanningsveld tussen preventieve screening en het recht op privacy, proportionaliteit en non-discriminatie. Ook wanneer organisaties aan de letter van dit decreet voldoen, zal onzekerheid blijven bestaan over wanneer we de juiste afwegingen gemaakt hebben wanneer er twijfel bestaat en dit stort ons jeugdwerk in grote juridische onzekerheid. We beschikken niet over de nodige wettelijke beoordelingscriteria, mandaten of bevoegdheden om dit soort keuzes te maken, laat staan wanneer dit door jongeren zelf moet gebeuren. Om over de menselijke impact te zwijgen wanneer, alle voorzorgen ten spijt, toch feiten voorvallen.

Het is de taak van Justitie om na een veroordeling een pleger op te volgen, te ondersteunen en te begeleiden. Bovendien zou de nood om periodiek de controle te herhalen volledig vervallen als dit systematisch wordt opgevolgd door Justitie.

Belast het jeugdwerk niet met een bijkomende golf van administratie die tijd wegneemt van het (veel meer effectieve) preventieve werk rond integriteit.

Hierboven gingen we al in op de administratieve rompslomp waar jonge vrijwilligers door zullen moeten. Maar ook voor organisaties, die vaak volledig draaien op jonge vrijwilligers, komt er heel wat administratie bij. Denk aan de uitbouw van, onderhoud van, informeren over en ondersteuning bij deze screeningsprocedures, dossiers en registratiesystemen. Denk aan het documenteren van afwegingen en beslissingen wanneer een uittreksel niet blanco is om achteraf verantwoording af te kunnen leggen. En dat bovenop de vele administratieve overlast die we al beschreven in het advies Regulitis van 2024⁴ en die in de huidige tijden van besparingen bij organisaties met beperkte personeels- én vrijwilligerscapaciteit bijkomend zullen wegen. Jongeren engageren zich omdat ze kinderen en jongeren een leuke vrije tijd willen geven, niet omdat ze willen bezig zijn met administratie! Deze bijkomende verplichting verhoogt nog maar eens de drempel om een vrijwillig engagement op te nemen.

En niet alleen voor de lokale vrijwilligers wordt het een administratieve nachtmerrie. Ook voor de (koepel)organisaties komt er gigantisch veel werkdruk bij. Die impact verschilt bovendien enorm van organisatie tot organisatie. Want niet alleen voor kleine organisaties wordt dit een enorme uitdaging om systemen op te bouwen voor een beperkt aantal inschattingen, ook voor grote organisaties en (koepel)organisaties wordt deze uitdaging op zijn eigen manier gigantisch:

Als bv. Scouts en Gidsen Vlaanderen de rol van betrouwbare derde wil opnemen voor hun lokale groepen, zouden zij in de eerste drie maanden van 2027 maar liefst 8.600 attesten moeten controleren. En nadien zullen er jaarlijks opnieuw 2.800 attesten moeten gecontroleerd worden. Dat zijn dan nog maar de cijfers van één grote organisatie in het jeugdwerk.

⁴ Vlaamse Jeugdraad, 2024, [Advies 2405 - Regulitis](#).

We zijn in Vlaanderen en Brussel gezegend met een gigantisch vrijwilligersaanbod, maar in budgettaire enorm krappe tijden waarin organisaties sowieso moeten besparen, kan een maatregel als deze daarom niet ingevoerd worden zonder bijkomende middelen voor de organisaties die deze moeten uitvoeren. Organisaties die de rol van betrouwbare derde willen opnemen om lokale jonge vrijwilligers te ontlasten, zullen zonder bijkomende middelen om deze opdracht kwalitatief uit te voeren dan ook andere, essentiële, delen van hun werking moeten stoppen of verminderen.

Voorzie dus voldoende middelen zodat organisaties die de rol van betrouwbare derde willen opnemen dit kunnen doen, zonder dat ze moeten besparen op de rest van hun werking.

Zorg ervoor dat de beoordelaars van de attesten geen risico lopen om aansprakelijk gesteld te worden.

De Vlaamse Jeugdraad heeft grote bezorgdheden over de aansprakelijkheid van individuen en organisaties die een oordeel zullen moeten vellen of jongeren een bepaald engagement wel of niet mogen opnemen. Het is voor ons onduidelijk of je aansprakelijk gesteld kan worden als je de inschatting maakt dat iemand met iets op het strafblad toch toegang tot het jeugdwerk krijgt. We vragen daarom om expliciet in de wetgeving op te nemen dat beoordelingen steeds ter goeder trouw moeten gebeuren maar dat de beoordelaar nooit aansprakelijk gesteld kan worden moest er toch een strafbaar feit gepleegd worden door iemand die van een beoordelaar een groen licht kreeg. Als er onduidelijkheid blijft over deze aansprakelijkheid zullen beoordelaars logischerwijs zeer voorzichtig zijn en elke persoon waar iets op het uittreksel staat de toegang tot het jeugdwerk ontzeggen. Nochtans zijn niet alle feiten op het uittreksel relevant om een engagement te weigeren in het jeugdwerk, is dat ook niet in geest van dit decreet, én geloven wij sterk in dialoog en tweede kansen.

Schep dan ook duidelijkheid over deze aansprakelijkheid en zorg ervoor dat het voorzichtigheidsprincipe niet overslaat in overdreven veiligheidsdenken. Hiermee vermijden we ook verschillen in aanpak en interpretatie tussen organisaties (of zelfs individuele inschatteurs per organisatie) die anders kunnen zorgen voor ongelijkheid en willekeur. Elke organisatie is anders en schat risico's anders in, dat moet kunnen, maar zeker jongeren in kwetsbare situaties verdienen gelijkwaardige kansen op vrije tijd en engagement. Besteed daarnaast voldoende aandacht aan de gigantische impact die een beoordelaar zou voelen wanneer die in eer en geweten een oordeel velt, en dan toch aansprakelijk gesteld kan worden voor de daden van de persoon die ze ingeschat hebben.

Het werken met een resultaatsverbintenis voor de controle en een inschattingsverbintenis voor het inschatten, zoals op dit moment beschreven in het draaiboek voor het inschatten van het uittreksel voor het beleidsdomein Jeugd⁵, lijkt ons niet tegemoet te komen aan de risico's specifiek voor vrijwilligers. Dit laat te veel ruimte voor aansprakelijkheid bij vrijwilligers.

Vrijwillig engagement is niet altijd formeel vastgelegd, voorzie duidelijke richtlijnen voor alle types jeugdwerk.

Jeugdwerk vindt plaats in vele vormen. We denken daarbij aan open jeugdwerkingen, pleintjeswerkingen, speelpleinwerking, jeugdbewegingen, inloopwerkingen, organisaties met een focus op informatie/participatie activiteiten, aan cultuureducatie doen, vakantieorganisaties,... organisaties en werkingen die volledig door jongeren zelf georganiseerd worden, voor een stuk ondersteund worden door vrijwilligers, beroepskrachten of met een koepel achter hen. Deze regelgeving werd nog te veel geschreven met het oog op enkele specifieke werkingen. Ook voor organisaties met bv. een sterke koepelondersteuning bestaan er enorme uitdagingen, maar ook bij kleinere organisaties of organisaties zonder tweedelijnssteuning zullen er heel wat uitdagingen ondersteund moeten worden. Denk maar

⁵Departement Cultuur, Jeugd, Media, 2024, [Draaiboek opvragen en controle uittreksel strafregister](#)

aan een gebrek aan opleiding om complexe risico-inschattingen te maken, de administratieve en systeemopvolging (zeker als die niet centraal kan) van de uittreksels, de tijdsinvesteringen die ten koste gaan van het relationeel en eerstelijnswork, onzekerheden bij vrijwilligers én beroepskrachten over hun rol en verantwoordelijkheid, het voeren van moeilijke gesprekken of opvolgen van conflicten bij weigeringen of uitsluitingen,... We wijzen hierbij op de ongelijke draagkracht van organisaties, de ongelijke draaglast die de hoeveelheid aanvragen zullen vormen voor organisaties en vragen met aandring om hier rekening mee te houden.

Daarnaast verloopt het engagement dat jongeren opnemen ook niet altijd met een duidelijke afbakening tussen deelnemer en begeleider. Bij een jeugdbeweging of speelpleinwerking is het al niet altijd even helder wie een vrijwillig engagement opneemt (denk aan het sporadische engagement van oud-leiding, kookploegen, losse vrijwilligers, ...). Daarnaast is in bijvoorbeeld een jeugdhuis of pleintjeswerking een engagement vaak veel losser. Jongeren stromen geleidelijk door van deelnemer naar verantwoordelijke. En de start van een engagement is niet altijd duidelijk te trekken. Bij de verdere uitwerking van deze regelgeving zal hier dan ook veel rekening mee gehouden moeten worden en zal de afstemming met het brede jeugdwerkveld cruciaal worden. Houd dan ook de opening om eventuele implicaties volgens de eigenheid van het jeugdwerk op te volgen en uit te werken en beperk de ondersteuning van het jeugdwerk niet tot de opdracht die bij De Ambassade zal liggen. Deze uitdaging zal groter zijn dan wat daarmee opgevangen kan worden.

Zorg voor een helder afwegingskader voor organisaties om te oordelen of iemand wel of niet een engagement kan opnemen, met telkens de nodige ondersteuning waar dit moeilijker is.

De inschattingen of iemand wel of niet een engagement kan opnemen, zullen enorm veel vragen oproepen en ondersteuning vereisen. Wie gaat die inschatting doen (de beroepskracht of de vrijwillige jongere zelf, een derde volwassene betrokken bij de lokale groep, organisatie of vzw, nog iemand anders, ...)? Wie zal de kost daarvan dragen? En hoe kunnen we dit integer en ethisch organiseren? Worden er voor de betrouwbare derde voldoende vormingen, uitwisselingen en tools voorzien? Naast de drempels voor vrijwilligers zal dit ook een grote zorg zijn voor organisaties die al in **tijden van krapte zitten en al heel wat moeilijke keuzes moeten maken.**

Bepalen wie een oordeel zal vergen is één ding, zorgen dat ze dit op een goede manier kunnen doen is nog iets anders. Hier moet aan expertiseopbouw gedaan worden en dat kan enkel als organisaties hier personeelstijd voor vrij kunnen maken. Die personeelstijd is nu uiteraard nog niet voorzien, en zal bovenop al het reguliere werk van organisaties moeten komen met alle gevolgen van dien. De ondersteuning op derdelijnsniveau is belangrijk, maar volstaat niet om dit op een goede manier uit te voeren op niveau van organisaties.

Zoals we hierboven al benoemden, is het ook belangrijk erover te waken dat de betrouwbare derden vanuit een zelfde kader beoordelen. We moeten absoluut vermijden dat bepaalde organisaties bekend komen te staan als strenge of lakse beoordelaars en dat willekeur optreedt. Elke organisatie is anders, maar in het werken met kinderen en jongeren in kwetsbare situaties is dit enorm belangrijk. Het risico op maatschappelijke uitsluiting van deze mensen (om verschillende redenen in dit proces), voor wie jeugdwerk net de hefboom tot maatschappelijke participatie is, moet absoluut vermeden worden. Bovendien zullen deze betrouwbare derden inschattingen moeten maken over mensen zonder volledig zicht op hun context, geschiedenis, herstel of begeleiding, gezien dit niet behoort tot de informatie die op het uittreksel zal staan. De jongeren, jeugdwerkers en betrouwbare derden die deze inschatting moeten maken, zullen dit dus vaak (half)blind moeten doen.

Niet alleen voor de beoordeling moet er een kader ontwikkeld worden, ook voor de manier waarop we in dialoog gaan over eventuele informatie op het uittreksel. Hoe maak je afspraken met iemand die iets op zijn uittreksel heeft staan maar die je (onder voorwaarden) wel de kans wil geven om een engagement op te nemen? Hoe bewaak je het relationele werken binnen jeugdwerk bij moeilijke gesprekken of conflicten bij een uitsluiting of weigering tot de werking? En hoe zorg je ervoor dat dit niet verder bijdraagt tot de stigmatisering van deze persoon in de samenleving?

Tot slot zal ook de afhandeling na afloop van de inschatting goed ondersteund moeten worden, we denken aan onzekerheden en vragen over o.a. bewaartermijnen, dataminimalisatie, het loggen van de inschattingen en GDPR-

conforme opslag, maar ook aan de ondersteuning van de personen die deze inschattingen moeten maken en de eventuele opvolging en ondersteuning bij casussen waarbij erna toch feiten plaats vinden.

Onze voorstellen

Investeer in wat bewezen werkt: het kwalitatieve integriteitsbeleid van organisaties in het jeugdwerk.

Soms vergeten we, net omdat het jeugdwerk hiervan doordrongen is, dat we al enorm hard inzetten op de **ontwikkeling van kinderen en jongeren**, op verbinding en dat we zo ook preventief werken. Het blijft enorm belangrijk om die impliciete kracht van onze manier van werken (**die net expliciet niet focust op hulpverlening**), het DNA van het jeugdwerk, het inzetten op eigenaarschap van jongeren en die focus op de talenten van jongeren te blijven waarderen. Via dit alles **maken we een hele veilige plek voor kinderen en jongeren die ze soms nergens anders vinden**. In het jeugdwerk is er nu al veel regelgeving rond veilige omgeving voor kinderen en jongeren. Zo moet een jeugdwerkorganisatie een Aanspreekpunt Integriteit (API) hebben en deze kenbaar maken. Ook moet iedere jeugdwerkorganisatie een integriteitsbeleid hebben met focus op kwaliteit, preventie en reactie. Jeugdwerkorganisaties versterken hun begeleiders van kinderen en jongeren al lange tijd op dit thema. In vergelijking met andere sectoren is het jeugdwerk hierin een koploper en hebben we een voorbeeldfunctie. Dit wordt met deze beleidskeuze niet erkend. Er wordt bovendien ook niet extra ingezet op deze manier van werken, wat ons vertrouwen in deze maatregel sterk ondermijnt.

We vragen dan ook om te investeren in het jeugdwerk opdat ze hun taken op een sterke en kwaliteitsvolle manier kunnen opnemen. Want gesprekken voeren met jongeren over gebeurtenissen binnen en buiten de jeugdwerkcontext en hen helpen om de juiste stappen te zetten vraagt veel tijd, energie en deskundigheid. Het jeugdwerk moet hierin erkend en ondersteund worden.

Zorg voor een uittreksel waar enkel relevante misdrijven op verzameld worden.

Op het uittreksel uit het strafregister, model 596.2, staat veel meer dan enkel zedenfeiten. Vernauw daarom ook wat er op het specifieke model komt tot de relevante feiten. Dit zal er aan bijdragen dat de kans op zelfcensuur verlaagt. Ook zal het er voor zorgen dat meer uittreksels blanco zijn waardoor de administratie voor organisaties beperkter wordt. Beoordelaars zullen dan weer enkel nog maar informatie krijgen over en rekening kunnen houden met relevante feiten. Het is een goede zaak dat bv. bij bepaalde feiten (bv. bij vonnissen van meer dan 3 jaar geleden) enkel een vermelding op het uittreksel model 596.2 komt wanneer er minderjarigen betrokken waren. We vragen daarom om te bekijken in welke mate dit verder doordacht kan worden ingezet.

Bovendien kan wat niet beschreven staat, ook niet onterecht verder gedeeld worden. Ook voor de privacy van onze jongeren zetten we dus stappen in de goede richting als we het model verder beperken tot de relevante feiten. We gaan hierover graag in gesprek met de FOD Justitie en het Vlaams Agentschap Justitie en Handhaving.

Het uittreksel uit het strafregister moet binnen de 24 uur afgeleverd kunnen worden en steeds op een laagdrempelige manier digitaal opgevraagd kunnen worden.

We vragen om verder in te zetten op toegankelijkheid en snel opvragen van het uittreksel. Binnen de 24 uur zou het uittreksel strafregister beschikbaar moeten zijn via een beveiligde online weg. Dit is een cruciale randvoorwaarde bij de

inwerkingtreding. Op dit moment is dit nog niet Vlaams-breed gegarandeerd. De Vlaamse overheid moet lokale besturen ondersteunen bij het uitwerken van toegankelijke systemen. Lokale besturen die tekortschieten moeten hierop worden aangesproken door de hogere overheid.

Ontlast vrijwilligers en organisaties door de volledige flow van aanvraag tot controle digitaal te laten verlopen, bijvoorbeeld via het verenigingsloket.

Nederland is wat ons betreft gidsland als het aankomt op digitalisering van de controle op uittreksels. Daar kozen ze ervoor om te investeren in een digitale tool en zo de administratieve overlast te beperken. In Vlaanderen ligt er op dit punt een opportuniteit, want de Vlaamse overheid ontwikkelde reeds het Verenigingsloket - wat ons betreft de ideale tool om het uittreksel te integreren.

Ten eerste moeten op termijn alle verenigingen en lokale besturen toegeleid worden naar het Verenigingsloket. Het loket heeft tot doel om zoveel mogelijk administratie van je vereniging op één plek te bundelen. Door ook het uittreksel via het Verenigingsloket te regelen kunnen alle verenigingen (en dus niet enkel jeugdwerk) hier gebruik van maken. In het advies van het Vlaams Horizontaal Overleg Vrijwilligersbeleid, in het advies op deze maatregel van de aan ons aanverwante sectoren en in dit advies van de Vlaamse Jeugdraad is het verzoek voor de inwerkingtreding van deze maatregel unaniem duidelijk: creëer een Vlaams systeem dat toegankelijk is voor jonge vrijwilligers, waarbij iemand diens uittreksel kan opladen en waarbij een neutrale derde Vlaams sectoroverkoepelend de inschatting maakt. Hierbij werd ook een ander alternatief geschetst waarbij de verantwoordelijken van lokale afdelingen namen doorgeven van nieuwe vrijwilligers via het Verenigingsloket, waarbij er dan een koppeling is gemaakt tussen het bevolkingsregister en de uittreksels strafregister waardoor de administratieve belasting enorm geminimaliseerd zou kunnen worden. Een overkoepelend systeem waarbij alleen extra aandacht nodig is (met een groen/oranje vlaggensysteem) bij de in te schatten casussen zou deze uitdaging enorm versimpelen.

We zouden via deze digitalisering alle blanco attesten die niet gecontroleerd dienen te worden, kunnen uifilteren en de administratie beperken tot de attesten waar effectief een oordeel over geveld dient te worden.

Ook op het privacyvraagstuk kan het Verenigingsloket een antwoord bieden. Attesten kunnen daar veilig worden opgeladen en verwijderd na controle, zonder de nood aan een apart CRM-systeem per organisatie/betrouwbare derde. Bovendien kan er door middel van een logboek bewezen worden dat er effectief een controle op het uittreksel plaatsvond en kan zo aan die resultaatsverbintenis voldaan worden.

De uitdagingen die in dit advies geschetst worden zijn ook van toepassing in andere sectoren, zoals de zorg- en welzijnssector, het onderwijs, ... Een digitale toepassing zou daarom niet enkel kunnen worden opgenomen in het Verenigingsloket, maar ook in andere loketten die gebouwd zijn voor andere sectoren. Zo zou deze digitale investering wel degelijk een bijzonder ontlastend vermogen hebben voor bijzonder veel sectoren waar met kinderen en jongeren gewerkt wordt. Door deze tool relevant te maken voor verschillende sectoren kan de kost gespreid worden en zou er beroep kunnen gedaan worden op de middelen van Vlaanderen Radicaal Digitaal.

We zijn ons ervan bewust dat deze investering middelen vraagt. Maar deze investering is relevant voor verschillende sectoren en zou de gefragmenteerde investering van een systeem per organisatie enorm minimaliseren. In budgettaire krappe tijden kunnen we het ons niet veroorloven elk apart een systeem te bouwen als dat ook overkoepelend kan.

Een minister kan voor diens sector een uitzondering aanvragen voor de startleeftijd waarop het uittreksel strafregister wordt opgevraagd, tot maximum 20 jaar. We erkennen dat dit een belangrijk compromis is, zorg ervoor dat dit in de toekomst bewaard blijft.

De Vlaamse Jeugdraad is opgelucht over het compromis waarbij er een uitzondering mogelijk is om het uittreksel strafregister pas om te vragen vanaf 20 jaar. Zo wordt een grote groep jongeren ontzien van wie het strafregister sowieso blanco zal zijn. Ook in Wallonië is deze uitzondering mogelijk.

De Vlaamse Jeugdraad erkent dan ook het belang van dit compromis, vindt het goed dat er parallellen zijn met het Franstalig jeugdwerk, wat zeker ook voor Brussel meer helderheid zal bieden. Onze vraag is dan ook om dit compromis te eren en deze maatregel in de toekomst te behouden.

Monitor en evalueer het decreet na 1 jaar grondig en voorzie nadien om de drie jaar een evaluatie.

Deze maatregel heeft een grote impact op jonge vrijwilligers en op organisaties. En het blijft nog maar de vraag of deze maatregel effectief dan wel efficiënt is. Dit maakt de monitoring en evaluatie ervan vanzelfsprekend noodzakelijk, opdat er op een adequate manier bijgestuurd kan worden.

Het is de taak van beleidsmakers om effectief, efficiënt en doordacht beleid te maken. De Vlaamse Jeugdraad vraagt dan ook een eerste grondige evaluatie één jaar na de invoering van het decreet en nadien een driejaarlijkse evaluatie via een impactonderzoek waarbij relevante actoren (inclusief de jongeren die een deel van dit proces zullen opvolgen) op een adequate manier gehoord worden. Hierbij is het betrekken van de bevoegde sectoren van belang voor de opmaak, uitvoering en analyse van het onderzoek.

VOORONTWERP VAN DECREET
van 6 februari 2026

Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers, wat de modaliteiten van de controle betreft

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers

Art. 2. In het opschrift van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers wordt het woord “nieuwe” opgeheven.

Art. 3. In artikel 3 van het hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid wordt tussen de woorden “elke nieuwe medewerker” en de woorden “het goed en zedelijk gedrag” de zinsnede “, en vervolgens om de drie jaar,” ingevoegd;

2° in het vijfde lid wordt het woord “opnieuw” vervangen door het woord “bijkomend”;

3° er wordt een zesde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De controle, vermeld in het eerste lid, kan in plaats van de organisatie, vermeld in artikel 2, uitgevoerd worden door een onderwijsinstelling wanneer een medewerker in het kader van een leerprogramma, georganiseerd door die onderwijsinstelling, ingezet wordt in een organisatie, vermeld in artikel 2, door middel van een stageovereenkomst of door middel van een specifieke opleidingsovereenkomst tot uitvoering van een alternerende of duale opleiding. Als de onderwijsinstelling de controle doorvoert, doet ze die controle, in afwijking van het eerste lid, eenmaal per school- of academiejaar voor de start van de aanstelling van de individuele medewerker.”;

4° er wordt een zevende lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Met het oog op de controle, vermeld in het eerste lid, heeft de aanstellende organisatie de mogelijkheid om advies in te winnen van een derde organisatie of de controle door een derde organisatie te laten uitvoeren. Deze derde organisatie beschikt eveneens over de mogelijkheid om advies in te winnen bij een andere derde organisatie. De Vlaamse Regering bepaalt de organisaties die deze taken kunnen uitoefenen en de nadere regels hieromtrent. Indien het uittreksel uit het strafregister, vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, wordt overgemaakt aan een derde organisatie, wordt deze voorafgaand door de aanstellende organisatie geanonimiseerd.”.

Art. 4. In artikel 4 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid, 1°, worden de woorden “het voorbije jaar” vervangen door de woorden “de voorbije drie jaar”;

2° aan het eerste lid wordt een punt 4° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“4° de medewerker wordt aangesteld door middel van een overeenkomst als vermeld in artikel 3, zesde lid, van dit decreet, en de onderwijsinstelling bevestigt dat de controle reeds werd doorgevoerd.”;

3° in het tweede lid wordt tussen de zinsnede “conform de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers,” en de woorden “en leggen deze medewerkers” de zinsnede “en die op het ogenblik van de aanstelling jonger zijn dan 20 jaar,” ingevoegd.

Art. 5. In artikel 5 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 2, eerste lid, wordt tussen de zinsnede “De organisaties, vermeld in artikel 2 van dit decreet,” en de woorden “kunnen met het oog op de bescherming van minderjarigen” de zinsnede “en de onderwijsinstellingen, vermeld in artikel 3, zesde lid, van dit decreet,” ingevoegd;

2° aan paragraaf 2 wordt een vierde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"De persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, bevatten persoonsgegevens als vermeld in artikel 9 en 10 van de algemene verordening gegevensbescherming. De verwerking, vermeld in het eerste lid, is noodzakelijk om redenen van zwaarwegend algemeen belang als vermeld in artikel 9, tweede lid, g), van de algemene verordening gegevensbescherming. De redenen van zwaarwegend algemeen belang betreffen de bescherming van kinderen en jongeren tegen grensoverschrijdend gedrag.";

3° in paragraaf 3, eerste lid, wordt tussen de zinsnede "De organisaties, vermeld in artikel 2 van dit decreet," en de woorden "treden elk op als verwerkingsverantwoordelijke", de zinsnede "en de onderwijsinstellingen, vermeld in artikel 3, zesde lid, van dit decreet," ingevoegd;

4° in paragraaf 3, tweede lid, wordt tussen de zinsnede "De organisaties, vermeld in artikel 2 van dit decreet," en de woorden "nemen de passende maatregelen", de zinsnede "en de onderwijsinstellingen, vermeld in artikel 3, zesde lid, van dit decreet," ingevoegd;

5° in paragraaf 3, vijfde lid, wordt tussen de zinsnede "De organisaties, vermeld in artikel 2," en de woorden "nemen de passende maatregelen", de zinsnede "en de onderwijsinstellingen, vermeld in artikel 3, zesde lid, " ingevoegd.

Hoofdstuk 3. Slotbepaling

Art. 6. De organisaties, vermeld in artikel 2 van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde medewerkers, controleren binnen drie maanden na de datum van de inwerkingtreding van het decreet tot wijziging van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers, wat de modaliteiten van de controle betreft, het uittreksel uit het strafregister, vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, dat op het ogenblik van voorlegging maximaal één maand oud is, van de volgende medewerkers:

- 1° de medewerkers die voor 1 februari 2023 bij een organisatie als vermeld in artikel 2 van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde medewerkers zijn aangesteld in een activiteit als vermeld in artikel 3, eerste lid, van het voormelde decreet;
- 2° de medewerkers die na 1 februari 2023 zijn aangesteld maar waarvan de aanstelling meer dan drie jaar geleden heeft plaatsgevonden;
- 3° de vrijwilligers die krachtens artikel 4, tweede lid, van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde medewerkers voorheen waren uitgezonderd van de controleverplichting, maar door het decreet tot wijziging van het decreet van 3 juni 2022

houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers wel onder de controleverplichting vallen.

De verplichting tot periodieke controle, vermeld in artikel 3, vangt aan vanaf het ogenblik van voorlegging, als vermeld in het eerste lid.

Hoofdstuk 4. Inwerkingtredingsbepaling

Art. 7. Dit decreet treedt in werking op 1 januari 2027.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 78.893/16
van 11 maart 2026

over

een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers, wat de modaliteiten van de controle betreft’

Op 10 februari 2026 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers, wat de modaliteiten van de controle betreft’.

Het voorontwerp is door de zestiende kamer onderzocht op 5 maart 2026. De kamer was samengesteld uit Wouter PAS, kamervoorzitter, Toon MOONEN en Annelies D’ESPALLIER, staatsraden, Jan VELAERS, assessor, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Peter SCHOLLEN, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 11 maart 2026.

*

STREKKING

1. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt ertoe verschillende wijzigingen aan te brengen in het decreet van 3 juni 2022 ‘houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers’.

Deze wijzigingen zijn er in de eerste plaats op gericht de controle van het uittreksel uit het strafregister door de betrokken organisaties niet meer alleen te laten uitvoeren bij de aanstelling van nieuwe medewerkers, maar om deze periodiek te laten herhalen, namelijk om de drie jaar.

De mogelijkheid van de Vlaamse Regering om op grond van artikel 4, tweede lid, van het decreet van 3 juni 2022 voor bepaalde organisaties of sectoren de vrijwilligers vrij te stellen van de controleverplichting wordt beperkt tot vrijwilligers jonger dan 20 jaar. Voor de bestaande vrijwilligers, voor wie door deze wijziging de controle verplicht zou worden, wordt voorzien in een tijdschema voor het alsnog uitvoeren van de controle.

Wat betreft stagiairs die in het kader van een opleiding terechtkomen bij een organisatie die aan de controleverplichting onderworpen is, wordt in de mogelijkheid voorzien van een jaarlijkse controle door de onderwijsinstelling in plaats van een controle door de stageplaatsen zelf. De bepalingen over de verwerking van persoonsgegevens worden aangepast om ook op de gegevensverwerking door deze onderwijsinstellingen betrekking te hebben.

Verder wordt in de mogelijkheid voorzien voor de organisaties om beroep te doen op een derde organisatie bij het beoordelen van de voorgelegde strafregisters, die als zij aan de derde organisatie worden overgemaakt dienen te worden geanonimiseerd.

Tot slot wordt de doelstelling waarvoor de persoonsgegevens verwerkt worden uitdrukkelijk ingeschreven in artikel 5 van het decreet van 3 juni 2022.

De inwerkingtreding van het aan te nemen decreet is vastgesteld op 1 januari 2027.

VORMVEREISTEN

2.1. Op grond van artikel 4, § 2, 1°, van het decreet van 29 juni 2018 ‘tot oprichting van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin’ is de Vlaamse Regering verplicht om aan de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (hierna: de Vlaamse Raad WVG) advies te vragen over de voorontwerpen van decreet waaraan de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring heeft gehecht met betrekking tot het beleid inzake Vlaamse sociale bescherming en het beleid inzake personen met een handicap, het beleid inzake gezondheid, het beleid inzake welzijn en het beleid inzake gezin en jongerenwelzijn.

2.2. Op grond van artikel 70, eerste lid, 1°, van het decreet van 2 april 2004 ‘betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad’ is de Vlaamse Regering verplicht om aan de Vlaamse Onderwijsraad (hierna: de VLOR) advies te vragen over de voorontwerpen van decreet over aangelegenheden bedoeld in artikel 24, § 5, van de Grondwet, met uitzondering van de

decreten houdende bekrachtiging van eindtermen, decretale specifieke eindtermen en ontwikkelingsdoelen, de decreten houdende bekrachtiging van beroepsprofielen van de leraren en de decreten die jaarlijks de begroting regelen en de decreten betreffende bekrachtiging van codificaties en coördinaties van regelgeving.

2.3. Gevraagd of voor dit voorontwerp van wijzigingsdecreet, zoals destijds ook gebeurde voor het voorontwerp dat geleid heeft tot het decreet van 3 juni 2022, het advies van deze strategische adviesraden werd ingewonnen, antwoordde de gemachtigde als volgt:

“De adviezen van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, (...) en de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) werden niet ingewonnen bij het voorliggende voorontwerp van wijzigingsdecreet.

De voorgestelde wijzigingen zijn evenwel tot stand gekomen op basis van een evaluatie bij de betrokken sectoren, waaronder een bevraging van 501 respondenten uit de verschillende sectoren waarop het decreet van toepassing is. De betrokken sectoren werden dus wel geconsulteerd in het kader van de voorbereiding van het wijzigingsdecreet.

Daarnaast heeft het wijzigingsdecreet betrekking op het beleid rond grensoverschrijdend gedrag. Het regelt niet de inrichting, erkenning of subsidiëring van het onderwijs, noch betreft het de organisatie van het jeugdbeleid als dusdanig. Om die reden werd geen decretale adviesverplichting weerhouden ten aanzien van de Vlaamse Raad WVG of de Vlor.”

2.4. Het voorontwerp wijzigt de voorwaarden waaronder door organisaties die een activiteit aanbieden die valt onder opvoeding, psycho-medisch-sociale begeleiding, hulpverlening aan de jeugd, kinderbescherming, animatie of begeleiding van minderjarigen als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, een beroep gedaan kan worden op bepaalde medewerkers en vrijwilligers.

De betrokken organisaties kunnen tot verschillende sectoren behoren, waaronder sectoren die behoren tot de beleidsdomeinen waarvoor de Vlaamse Raad WVG en de VLOR als strategische adviesraad optreden.

2.5. De stellers van het voorontwerp dienen het nodige te doen om, zoals wel reeds gebeurd is voor de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media, het advies van deze strategische adviesraden alsnog te vragen.

Indien de aan de Raad van State voorgelegde tekst ten gevolge van het inwinnen van de voornoemde adviezen nog wijzigingen zou ondergaan,¹ moeten de gewijzigde of toegevoegde bepalingen, ter inachtneming van het voorschrift van artikel 3, § 1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, aan de afdeling Wetgeving worden voorgelegd.

¹ Namelijk andere wijzigingen dan deze waarvan in dit advies melding wordt gemaakt of dan deze die ertoe strekken tegemoet te komen aan hetgeen in dit advies wordt opgemerkt.

ONDERZOEK VAN DE TEKSTArtikel 3

3. Artikel 3, 1°, van het voorontwerp strekt tot wijziging van de inleidende zin van artikel 3, eerste lid, van het decreet van 3 juni 2022 om daarin het principe van de periodieke controle om de drie jaar in te schrijven.

Het strekt tot aanbeveling de formulering van de voorwaarden in dat lid ook aan te passen rekening houdend met dat principe. Zo zou in het punt 1° gesproken moeten worden over “de activiteit die de medewerker voor de organisatie *uitvoert of* zal uitvoeren”, in het punt 2° over “*heeft of* zal in het kader van de activiteit op structurele basis rechtstreeks contact hebben met minderjarigen”, in het punt 3° over “op het ogenblik van de aanstelling *of van de periodieke controle*” en in het punt 4° over “*is of* wordt op een van de volgende wijzen aangesteld”.

Om dezelfde reden dient in artikel 3, tweede lid, van het decreet van 3 juni 2022 te worden gesproken over “voor de aanstelling *of bij de periodieke controle*”, en in artikel 3, derde lid, 4°, over de “organisatie, die de medewerker aanstelt *of waarbij de medewerker is aangesteld*”.

4. In het ontworpen nieuwe zesde lid van artikel 3 van het decreet van 3 juni 2022 (artikel 3, 3°, van het voorontwerp) ontbreekt het woord “door” na de woordgroep “in plaats van”.

In de laatste zin van het ontworpen nieuwe zevende lid van artikel 3 van het decreet van 3 juni 2022 (artikel 3, 4°, van het voorontwerp) dient te worden geschreven “wordt *dit*” in plaats van “wordt deze”.

Artikel 4

5. Wanneer een verwijzing wordt gemaakt binnen eenzelfde tekst, hoeft niet te worden herhaald dat het om dezelfde tekst gaat.² De vermelding “van dit decreet” in het ontworpen artikel 4, eerste lid, 4°, van het decreet van 3 juni 2022 (artikel 4, 2°, van het voorontwerp) is dan ook overbodig.

6. De ontworpen zinsnede die zal worden ingevoegd in artikel 4, tweede lid, van het decreet van 3 juni 2022, lijkt te moeten worden aangevuld om rekening te houden met het bij artikel 3 van het voorontwerp ingevoerde principe van de periodieke controle, en aldus te vermelden dat het gaat om vrijwilligers “die op het ogenblik van de aanstelling *of van de periodieke controle*” jonger zijn dan 20 jaar.

7. Op grond van artikel 10, lid 2, van richtlijn 2011/93/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 ‘ter bestrijding van seksueel misbruik en seksuele uitbuiting van kinderen en kinderpornografie, en ter vervanging van Kaderbesluit 2004/68/JBZ van de Raad’

² Zie *Beginselen van de wetgevingstechniek – Handleiding voor het opstellen van wetgevende en reglementaire teksten*, Raad van State, 2008, aanbeveling 72, te raadplegen op de internetsite van de Raad van State (www.raadvst-consetat.be).

moeten de lidstaten de nodige maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat werkgevers bij de aanwerving van personeel voor beroepsactiviteiten of georganiseerde vrijwilligersactiviteiten die rechtstreeks en geregeld contact met kinderen behelzen, het recht hebben om overeenkomstig het nationale recht op passende wijze, zoals toegang op verzoek of via de betrokken persoon, informatie te vragen met betrekking tot het bestaan van strafrechtelijke veroordelingen voor één van de in de artikelen 3 tot en met 7 van die richtlijn genoemde strafbare feiten die zijn opgenomen in het strafregister, of van verboden tot het uitoefenen van activiteiten die rechtstreeks en geregeld contact met kinderen behelzen, als gevolg van dergelijke strafrechtelijke veroordelingen. Blijkens considerans 40 van deze richtlijn dient voor de toepassing daarvan het begrip “werkgevers” tevens personen te omvatten die een organisatie leiden op het gebied van vrijwilligerswerk dat in verband staat met het toezicht op of de verzorging van kinderen en waarbij sprake is van rechtstreeks en geregeld contact met kinderen.

De uitzonderingsmogelijkheid uit artikel 4, tweede lid, van het decreet van 3 juni 2022 voor de Vlaamse Regering mag er dus enkel toe leiden de betrokken aanstellende organisaties vrij te stellen van de verplichting tot het opvragen van het strafregister van de betrokken jeugdige vrijwilligers, maar mag hun niet de mogelijkheid daartoe ontzeggen.

Het verdient aanbeveling de tekst van artikel 4 van het decreet van 3 juni 2022 in die zin te verduidelijken.

Artikel 5

8. Overeenkomstig hetgeen *sub* 5 is opgemerkt, is de vermelding “van dit decreet” in de ontworpen woordgroepen in artikel 5, 1°, 3° en 4°, van het voorontwerp overbodig.

9. Het strekt tot aanbeveling de formulering van artikel 5, § 2, derde lid, van het decreet van 3 juni 2022 aan te passen rekening houdend met het ontworpen principe van de driejaarlijkse controle en het daarin niet meer te hebben over de “aan te stellen medewerkers, vermeld in artikel 3, eerste lid”, maar over de “medewerkers, vermeld in artikel 3, eerste lid”.

10. De gelegenheid zou moeten te baat worden genomen om artikel 5, § 2, van het decreet van 3 juni 2022 aan te vullen met een nadere bepaling van welke personen binnen de genoemde organisaties kennis mogen nemen van de voorgelegde uittreksels uit het strafregister. Tot de ‘essentiële elementen’ van de verwerking van persoonsgegevens die op grond van artikel 22 van de Grondwet in het decreet zelf moeten worden vastgelegd, behoort immers ook de categorie van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens.³

³ Adv.RvS 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 14 augustus 2021 ‘betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie’, *Parl.St.* Kamer 2020-21, nr. 55-1951/1, 119, opmerking 101. Zie ook GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.1; GwH 22 september 2022, nr. 110/2022, B.11.2; GwH 16 februari 2023, nr. 26/2023, B.74.1; GwH 17 mei 2023, nr. 75/2023, B.55.2.1.

11. Het strekt tot aanbeveling de formulering van artikel 5, § 3, derde lid, van het decreet van 3 juni 2022 aan te vullen rekening houdend met het ontworpen principe van de driejaarlijkse controle door ook het moment van vernietiging van het overgelegde uittreksel uit het strafregister in die hypothese te regelen, bijvoorbeeld door de woordgroep “of, in geval van artikel 3, vierde of vijfde lid” aan te vullen tot “of, in geval van *periodieke controle of* van artikel 3, vierde of vijfde lid”.

Artikel 6

12. Artikel 6 van het voorontwerp bepaalt het tijdschema volgens hetwelk de betrokken organisaties de controle van het uittreksel van het strafregister moeten uitvoeren voor bestaande medewerkers en vrijwilligers voor wie de verplichting tot (periodieke) controle pas ontstaat door het aan te nemen decreet.

13. Met het oog op de leesbaarheid strekt het tot aanbeveling in de inleidende zin van artikel 6, eerste lid, van het voorontwerp, en in het punt 3° daarvan, niet de volledige titel van het aan te nemen decreet te vermelden, maar te verwijzen naar “dit decreet”.

Met het oog op de duidelijkheid strekt het tot aanbeveling om in artikel 6, eerste lid, 2°, van het voorontwerp na de woorden “na 1 februari 2023” de medewerkers opnieuw nader te omschrijven zoals in artikel 6, eerste lid, 1°, van het voorontwerp gebeurt na de woorden “voor 1 februari 2023”, en om in het tweede zinsdeel niet te spreken over “meer dan drie jaar geleden”, maar over “meer dan drie jaar *voor de inwerkingtreding van dit decreet*”.

In artikel 6, eerste lid, 3°, van het voorontwerp ontbreekt het woord “die” na het woord “maar”.

In artikel 6, tweede lid, van het voorontwerp dient te worden gepreciseerd dat de verplichting tot periodieke controle, vermeld in artikel 3, “met betrekking tot de personen bedoeld in het eerste lid” aanvangt vanaf het ogenblik van voorlegging, als vermeld in het eerste lid.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Greet VERBERCKMOES

Wouter PAS

ADVIES VAN DE VLAAMSE RAAD VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

WIJZIGINGSDECREET UITTREKSEL STRAFREGISTER

Advies van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.vlaamseraadwvg.be – T +32 2 209 01 11 – E info@vlaamseraadwvg.be

Adviesvraag	Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers, wat de modaliteiten van de controle betreft	
Adviesvrager	Zuhal Demir - Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk	
Ontvangst adviesvraag	30 maart 2026	
Decretale opdracht	adviesfunctie	
Goedkeuring	Intersectorale kamer op 24 april 2026, bij consensus	
Contactpersoon	Barbara Krekels	bkrekels@serv.be

Inhoud

Advies	72
Situering	72
1. Algemene appreciatie	72
2. Opmerkingen bij de voorgestelde wijzigingen	73
2.1 Uitbreiding van het toepassingsgebied naar alle vrijwilligers	73
2.2 Periodieke controle voor bestaande medewerkers	73
2.3 Controle van het uittreksel uit het strafregister door onderwijsinstellingen	73
2.4 Advies van of controle door een derde organisatie	74
2.5 Overgangstermijn van 3 maanden	74

Advies

Situering

Sinds 1 februari 2023 is het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers in werking. De voorziene evaluatie van het decreet heeft uitgewezen dat het bestaande decreet op een aantal punten dient aangepast te worden. Met dit voorontwerp van decreet worden de aanpassingen, voorgesteld in de evaluatie, doorgevoerd.

Het voorontwerp van decreet breidt het toepassingsgebied van de controleverplichting uit naar alle vrijwilligers, met uitzondering van de vrijwilligers jonger dan twintig jaar waarvoor de Vlaamse Regering een uitzondering kan voorzien. Onderwijsinstellingen zullen in de toekomst ook éénmaal per jaar de controle van het uittreksel uit het strafregister kunnen opnemen voor stagiairs. Voor bestaande medewerkers zal er om de drie jaar een periodieke controle moeten plaatsvinden.

1. Algemene appreciatie

Het voorontwerp van decreet tracht de bescherming van minderjarigen ten aanzien van grensoverschrijdend gedrag te versterken. **De raad onderschrijft de bekommernissen die aan de grondslag van het oorspronkelijk decreet en van deze wijzigingsvoorstellen liggen.**

De raad benadrukt opnieuw – net zoals in zijn [advies van 2 september 2021](#) – dat controlerende maatregelen binnen een breder preventiebeleid moeten kaderen. Het is essentieel dat het beleid ook sterk inzet op bewustwording van wat grensoverschrijdend gedrag inhoudt. De nieuwe verplichtingen die het wijzigingsdecreet meebrengt, moeten minstens geflankeerd worden door voldoende informatie en sensibilisering over het feit dat de controle van het uittreksel van het strafregister organisaties niet ontslaat van aandacht voor andere signalen. Het opleggen van een controle van een uittreksel uit het strafregister brengt immers een risico met zich mee om vals gevoel van veiligheid te creëren.

De raad zal in dit advies ingaan op de aangebrachte wijzigingen en de impact ervan op de sectoren in welzijn, volksgezondheid en gezin beoordelen.

2. Opmerkingen bij de voorgestelde wijzigingen

2.1 Uitbreiding van het toepassingsgebied naar alle vrijwilligers

De uitbreiding van het toepassingsgebied heeft geen impact op de sectoren die onder het beleidsdomein welzijn, volksgezondheid en gezin vallen, waar al een verplichting voor vrijwilligers om een uittreksel uit het strafregister voor te leggen, bestond.

De raad spreekt wel zijn **bezorgdheid uit over de mogelijke impact van dit wijzigingsdecreet op het jeugdwerk**. De raad verwijst hiervoor naar het [advies van de Vlaamse Jeugdraad van 7 januari 2026](#).

2.2 Periodieke controle voor bestaande medewerkers

Tot nu toe werd de controle van het uittreksel van het strafregister enkel verplicht voor nieuwe medewerkers. Dit wordt uitgebreid met een periodieke controle van alle medewerkers om de 3 jaar.

- De raad begrijpt het **belang van een periodieke controle** en vindt een verplichte herhaalde opvraging van de uittreksels strafregister in het licht van de doelstellingen van het decreet een goede zaak. Toch is er **bezorgdheid over de bijkomende administratieve last** die dit opnieuw met zich meebrengt voor organisaties die al met een hoge werkdruk kampen.
- De raad merkt nog op dat artikel 5, §3, derde lid, in het huidige decreet wellicht ook aangepast moet worden in functie van de nieuwe plicht voor bestaande medewerkers. *De uittreksels uit het strafregister worden niet langer bewaard dan noodzakelijk is voor de controle, vermeld in artikel 3. De uittreksels uit het strafregister worden vernietigd nadat de definitieve beslissing omtrent de aanstelling van de medewerker is genomen of, in geval van artikel 3, vierde of vijfde lid, nadat de controle van het uittreksel uit het strafregister voltooid is en er het gepaste gevolg aan gegeven is.*

2.3 Controle van het uittreksel uit het strafregister door onderwijsinstellingen

De voorontwerp van decreet geeft aan dat de controle van het uittreksel uit het strafregister voor **stagiairs, voor duaal leren of opleidingsovereenkomsten** ook kan gebeuren door de onderwijsinstellingen.

- De raad vindt het **positief dat de controle slechts één keer per jaar door de onderwijsinstelling zal gebeuren en dat de stageplaatsen hiervan vrijgesteld kunnen worden**. Het decreet maakt dit mogelijk, maar formuleert het te vrijblijvend voor de raad. Als

de onderwijsinstelling geen initiatief neemt, blijft het de taak van de voorziening. Dit kan ook onduidelijkheid creëren.

- Om dit te vermijden stelt de raad voor dit **dwingender te formuleren** en artikel 3, 3° als volgt aan te passen: *“de controle, vermeld in het eerste lid, **wordt** in plaats van de organisatie, vermeld in artikel 2, **uitgevoerd door een onderwijsinstelling** wanneer...”*

2.4 Advies van of controle door een derde organisatie

De mogelijkheid wordt gecreëerd om bij beoordeling van het uittreksel **advies in te winnen van een derde organisatie of om de controle door een derde organisatie te laten uitvoeren**.

Het is voor de raad **niet geheel duidelijk wat dit precies zal inhouden of betekenen**.

- Is dit bedoeld om de administratieve last te beperken? Zal dit efficiënt kunnen verlopen? (mogelijk andere nadelen: duurt langer, bepaalde procedure te volgen,...)
- Zal die derde organisatie ‘helpen’ om gegevens te interpreteren? (niet-blanco uittreksel betekent nog niet automatisch ontslag, verschillende maatregelen mogelijk)
- Zullen hiervoor **middelen** worden voorzien?

2.5 Overgangstermijn van 3 maanden

Binnen een termijn van drie maanden na inwerkingtreding van dit decreet moeten de uittreksels uit het strafregister gecontroleerd worden van volgende groepen:

- Medewerkers die nog nooit een uittreksel voorlegden omdat ze al in dienst waren voor inwerkingtreding decreet op 1/2/2023
- Medewerkers van wie de controle al meer dan drie jaar geleden gebeurd is
- Vrijwilligers die uitgesloten waren van controleverplichting, maar nu er wel onder vallen

De raad vindt de vooropgestelde **termijn van 3 maanden na inwerkingtreding erg krap** en stelt voor op een periode van **6 maanden te voorzien**.

ADVIES VAN DE VLAAMSE ONDERWIJSRAAD

Mevrouw Zuhail Demir
Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk
Koning Albert II-laan 7
1210 Sint-Joost-ten-Node

BIJLAGEN / DATUM 20/04/2026
ONS KENMERK VLOR-395377217-2415
CONTACT TINE.DEGRANDE@VLOR.BE / 02 227 13 62

BETREFT Antwoord adviesvraag voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers, wat de modaliteiten van de controle betreft

Mevrouw de minister

We hebben uw adviesvraag bij het voorontwerp van het wijzigingsdecreet uittreksel uit het strafregister goed ontvangen.

De Vlaamse Onderwijsraad ondersteunt het doel van het voorliggende voorontwerp van wijzigingsdecreet. Minderjarigen beschermen en grensoverschrijdend gedrag voorkomen zijn absoluut prioritair in de onderwijssector, zoals aangegeven in [een advies van de Vlor uit 2021 bij het voorontwerp van decreet dat nu wordt gewijzigd](#). De voorgestelde aanpassingen aan het decreet versterken de bescherming voor kinderen en jongeren.

De Vlaamse Onderwijsraad zal, in deze ver gevorderde fase van de besluitvorming, geen advies uitbrengen over het voorliggende voorontwerp van wijzigingsdecreet. Met het oog op een zorgvuldige implementatie signaleren we wel volgende aandachtspunten:

- Van de organisaties wordt verwacht dat zij zelf een systeem opzetten om het uittreksel uit het strafregister van elke medewerker elke drie jaar op te vragen en te controleren. Het is aangewezen om de impact en de bijkomende planlast voor scholen zo beperkt mogelijk te houden, bij de verdere uitrol van deze maatregel.
- De controleverplichting omvat ook de interpretatie van niet-blanco uittreksels. We wijzen erop dat een zorgvuldige interpretatie van de uittreksels gepaard moet gaan met een gepaste snelheid van handelen.

We bevestigen het engagement om bij te dragen aan een onderwijsleeromgeving waarin grensoverschrijdend gedrag geen plaats heeft en blijven bereid om, waar zinvol, mee te denken over de opvolging van dit beleid.

Met vriendelijke groeten

Leen Van Heurck
algemeen secretaris

Ann Verreth
voorzitter

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers

Art. 2. In het opschrift van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde nieuwe medewerkers, wordt het woord "nieuwe" opgeheven.

Art. 3. In artikel 3 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in het eerste lid wordt tussen de woorden "elke nieuwe medewerker" en de woorden "het goed en zedelijk gedrag" de zinsnede ", en vervolgens om de drie jaar," ingevoegd;
- 2° in het eerste lid, 1°, worden tussen de woorden "die de medewerker voor de organisatie" en de woorden "zal uitvoeren" de woorden "uitvoert of" ingevoegd;
- 3° in het eerste lid, 2°, worden tussen de woorden "de medewerker" en de woorden "zal in het kader van de activiteit" de woorden "heeft of" ingevoegd;
- 4° in het eerste lid, 3°, worden na de woorden "op het ogenblik van de aanstelling" de woorden "of van de periodieke controle" toegevoegd;
- 5° in het eerste lid, 4°, worden tussen de woorden "de medewerker" en de woorden "wordt op een van volgende wijzen" de woorden "is of" ingevoegd;
- 6° in het tweede lid worden tussen de woorden "voor de aanstelling" en de woorden "een uittreksel uit het strafregister" de woorden "of bij de periodieke controle" ingevoegd;
- 7° in het derde lid, 4°, worden tussen de woorden "de organisatie, die de medewerker aanstelt" en de zinsnede ", relevant acht" de woorden "of waarbij de medewerker is aangesteld" ingevoegd;
- 8° in het vijfde lid wordt het woord "opnieuw" vervangen door het woord "bijkomend";

9° er wordt een zesde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De controle, vermeld in het eerste lid, kan in plaats van door de organisatie, vermeld in artikel 2, uitgevoerd worden door een onderwijsinstelling als een medewerker in het kader van een leerprogramma, georganiseerd door die onderwijsinstelling, ingezet wordt in een organisatie, vermeld in artikel 2, door middel van een stageovereenkomst of door middel van een specifieke opleidingsovereenkomst tot uitvoering van een alternerende of duale opleiding. Als de onderwijsinstelling de controle doorvoert, doet ze die controle, in afwijking van het eerste lid, eenmaal per school- of academiejaar voor de start van de aanstelling van de individuele medewerker.”;

10° er wordt een zevende lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Met het oog op de controle, vermeld in het eerste lid, heeft de aanstellende organisatie de mogelijkheid om advies in te winnen van een derde organisatie of de controle door een derde organisatie te laten uitvoeren. Deze derde organisatie beschikt eveneens over de mogelijkheid om advies in te winnen bij een andere derde organisatie. De Vlaamse Regering bepaalt de organisaties die deze taken kunnen uitoefenen en de nadere regels hieromtrent. Als het uittreksel uit het strafregister, vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, wordt overgemaakt aan een derde organisatie, wordt dit voorafgaand door de aanstellende organisatie geanonimiseerd.”.

Art. 4. In artikel 4 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid, 1°, worden de woorden “het voorbije jaar” vervangen door de woorden “de voorbije drie jaar”;

2° in het eerste lid, 1°, worden na de woorden “de betrokkene is toen effectief aangesteld” de woorden “of de periodieke controle heeft niet geleid tot maatregelen tegenover de betrokkene” toegevoegd;

3° aan het eerste lid wordt een punt 4° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“4° de medewerker wordt aangesteld door middel van een overeenkomst als vermeld in artikel 3, zesde lid, en de onderwijsinstelling bevestigt dat de controle al werd doorgevoerd.”;

4° in het tweede lid wordt tussen de zinsnede “conform de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers,” en de woorden “en leggen deze medewerkers” de zinsnede “en die op het ogenblik van de aanstelling of van de periodieke controle jonger zijn dan 20 jaar,” ingevoegd;

5° aan het tweede lid wordt de volgende zin toegevoegd:

“Deze uitzondering op de verplichting tot controle, vermeld in artikel 3 van dit decreet, doet geen afbreuk aan de mogelijkheid die de organisaties behouden om de controle uit te voeren.”.

Art. 5. In artikel 5 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 2, eerste lid, wordt tussen de zinsnede “De organisaties, vermeld in artikel 2,” en de woorden “kunnen met het oog op de bescherming van minderjarigen” de zinsnede “en de onderwijsinstellingen, vermeld in artikel 3, zesde lid,” ingevoegd;

- 2° in paragraaf 2, derde lid, wordt de zinsnede "aan te stellen medewerkers, vermeld in artikel 3, eerste lid" vervangen door de zinsnede "medewerkers, vermeld in artikel 3, eerste lid";
- 3° aan paragraaf 2 worden een vierde en een vijfde lid toegevoegd, die luiden als volgt:

"De organisaties, vermeld in artikel 2, en de onderwijsinstellingen, vermeld in artikel 3, zesde lid, bepalen vooraf de personen voor wie het noodzakelijk is om kennis te nemen van de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, met het oog op de controle, vermeld in artikel 3.

De persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, bevatten persoonsgegevens als vermeld in artikel 9 en 10 van de algemene verordening gegevensbescherming. De verwerking, vermeld in het eerste lid, is noodzakelijk om redenen van zwaarwegend algemeen belang als vermeld in artikel 9, tweede lid, g), van de algemene verordening gegevensbescherming. De redenen van zwaarwegend algemeen belang betreffen de bescherming van kinderen en jongeren tegen grensoverschrijdend gedrag.";

- 4° in paragraaf 3, eerste lid, wordt tussen de zinsnede "De organisaties, vermeld in artikel 2 van dit decreet," en de woorden "treden elk op als verwerkingsverantwoordelijke", de zinsnede "en de onderwijsinstellingen, vermeld in artikel 3, zesde lid," ingevoegd;
- 5° in paragraaf 3, tweede lid, wordt tussen de zinsnede "De organisaties, vermeld in artikel 2," en de woorden "nemen de passende maatregelen", de zinsnede "en de onderwijsinstellingen, vermeld in artikel 3, zesde lid," ingevoegd;
- 6° in paragraaf 3, derde lid, worden tussen de zinsnede "omtrekt de aanstelling van de medewerker is genomen of, in geval van" en de zinsnede "artikel 3, vierde of vijfde lid", de woorden "periodieke controle of van" ingevoegd;
- 7° in paragraaf 3, vijfde lid, wordt tussen de zinsnede "De organisaties, vermeld in artikel 2," en de woorden "nemen de passende maatregelen", de zinsnede "en de onderwijsinstellingen, vermeld in artikel 3, zesde lid," ingevoegd.

Hoofdstuk 3. Slotbepaling

Art. 6. De organisaties, vermeld in artikel 2 van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde medewerkers, controleren binnen drie maanden na de datum van de inwerkingtreding van dit decreet het uittreksel uit het strafregister, vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, dat op het ogenblik van de voorlegging maximaal één maand oud is, van de volgende medewerkers:

- 1° de medewerkers die voor 1 februari 2023 bij een organisatie als vermeld in artikel 2 van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde medewerkers zijn aangesteld in een activiteit als vermeld in artikel 3, eerste lid, van het voormelde decreet;
- 2° de medewerkers die na 1 februari 2023 bij een organisatie als vermeld in artikel 2 van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde

- medewerkers zijn aangesteld, maar waarvan de aanstelling meer dan drie jaar voor de inwerkingtreding van dit decreet heeft plaatsgevonden;
- 3° de vrijwilligers die krachtens artikel 4, tweede lid, van het decreet van 3 juni 2022 houdende de verplichting voor bepaalde organisaties om een uittreksel uit het strafregister als vermeld in artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, te controleren voor bepaalde medewerkers voorheen waren uitgezonderd van de controleverplichting, maar die door dit decreet wel onder de controleverplichting vallen.

De verplichting tot periodieke controle, vermeld in artikel 3, met betrekking tot de personen, vermeld in het eerste lid, vangt aan vanaf het ogenblik van voorlegging als vermeld in het eerste lid.

Hoofdstuk 4. Inwerkingtredingsbepaling

Art. 7. Dit decreet treedt in werking op 1 januari 2027.

Brussel, 19 juni 2026.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR